Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети,
Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ✦ 12 март 1974 йил, сешанба ◆ № 59 (15.839). ◆ Баҳоси 2 тийин.

Кеча Тошкентда Ўзбекистон қишлоқ хўжалик илғорларининг курултойи бўлиб ўтди. Қурултойда қишлоқ меҳнаткашларининг ўтган йилги иш якунлари ва беш йилликнинг белгиловчи йилидаги вазифалари муҳокама қилинди.

БУ ЙИЛ ОНА-ВАТАНГА 5.000.000 ТОННА ПАХТА ҲАМДА КЎПЛАБ ДЕҲҚОНЧИЛИК ВА ЧОРВАЧИЛИК МАҲСУЛОТЛАРИ ЕТКАЗИБ БЕРИШ ЮЗАСИДАН ЮКСАК СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНДИ.

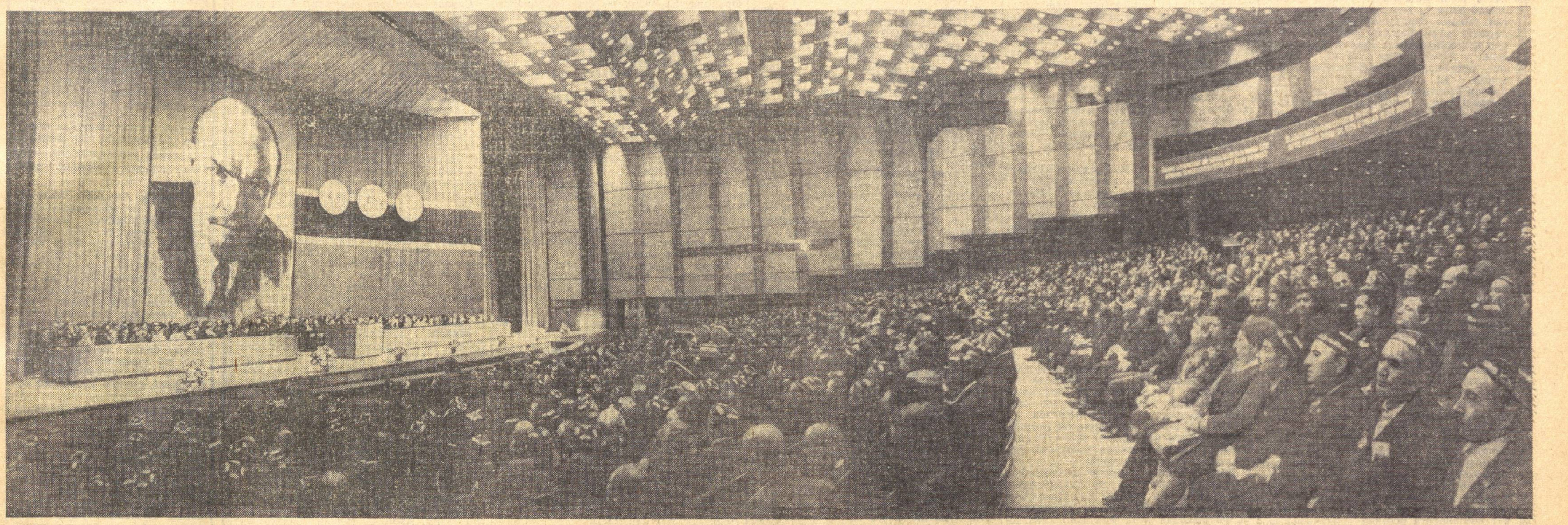

ТОШКЕНТ, 1974 йил 11 март. Ўзбекистон қишлоқ хўжалик илғорларининг қурултойи. Суратда: мажлислар зали да.

А. Авазов ва А. Усмонов фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

БЕЛГИЛОВЧИ ЙИЛ МАРРАСИ — 5.000.000 ТОННА ПАХТА

Ўзбекистон қишлоқ хўжалигининг меҳнат аҳли беш йилликнинг учинчи ҳал қилувчи йили — 1973 йилни шавкатли меҳнат, ажойиб муваффақиятлар билан нишонладилар. Лекин Ватан улардан беш йиллик планнинг муваффақиятини белгилаб берадиган ушбу йилда янада каттароқ зафарлар кутади. КПСС Марказий Комитетининг 1973 йил декабрь Пленуми қарорларида белгилаб берилган янги вазифаларни ҳал этиш йўлларини муҳокама қилиш, пахта, ғалла, гўшт, сут, пилла, қоракўл тери, бошқа деҳқончилик ҳамда чорвачилик маҳсулотлари етиштиришнинг янги марраларини мўлжаллаб олиш учун Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги пешқадамлари 11 мартда ўзларининг анъанавий қурултойларига тўпландилар. Тошкент Санъат саройига шу куни республикадаги барча областлар ҳамда Қорақалпоғистон АССР қишлоқ меҳнатчиларининг энг яхши намояндалари келишди.

Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришининг новаторлари ва пешқадамлари, механизаторлар, қишлоқ хўжалиги техникасининг бунёдкорлари, олимлар, министрликлар ва идораларнинг, партия, совет, касаба союз, комсомол органларининг вакиллари президиумдан жой оладилар.

Президиумда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг бюро аъзолари ва бюро аъзолигига кандидатлар И. Г. Анисимкин, С. Е. Белоножко, А. Д. Бесчастнов, Й. Р. Қурбонов, В. Г. Ломоносов, Н. М. Матчонов, М. М. Мусахонов, Т. Н. Осетров, О. У. Салимов, Н. Ж. Худойбердиев, Қ. Камолов, Н. Маҳмудов, Г. М. Орлов, С. У. Султонова, А. А. Хўжаев, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. С. Абдалин, республика Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари Г. А. Габриельянц, С. К. Зиёдуллаев, М. Т. Турсунов ўтирибдилар. Тожикистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари Н. З. Зарипова, Озарбайжон ССР қишлоқ хўжалиги министри М. Р. Халилов, Туркманистон ССР тайёрлаш министри С. Б. Бобоев бошчилигидаги мамлакатнинг қардош пахтакор республикаларидан келган делегациялар ҳам шу ерда.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. М. Матчонов қурултойни кириш сўзи билан очди.

Марказий Комитетнинг Бош секретари ўртоқ Леонид Ильич Брежнев бошчилигидаги КПСС ленинчи Марказий Комитети Сиёсий бюроси қурултой фахрий президиумига баланд руҳ билан сайланди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Н. Ж. Худойбердиев 1973 йил якунлари ва Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги меҳнаткашларининг 1974 йилдаги вазифалари тўғрисида доклад қилди.

Доклад ишчанлик вазиятида муҳокама қилина бошланди. Қурултой минбарига нотиқлар бирин-кетин кўтариладилар. Улар ўтган йил якунларини таҳлил этиб, бу йил Ватанга беш миллион тонна пахта етказиб берамиз, деб олинган мажбуриятнинг бажарилишини таъминлаш учун, янги ҳосилга мустаҳкам замин яратиш учун ҳозир қандай иш қилаётганликлари тўғрисида батафсил гапириб бердилар. Сўзга чиққан кишилар пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш учун жамики резервлардан кенг фойдаланиш зарурлиги тўғрисида гапирдилар.

(Давоми иккинчи бетда).

А. Н. Косигиннинг Якутск ва Магаданда бўлиши

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин 10 мартда Якутскка келди.

КПСС Якутия область комитетининг биринчи секретари Г. И. Чиряев, Якутия АССР Олий Совети Президиумининг Раиси А. Я. Овчинникова, Якутия АССР Министрлар Советининг Раиси И. И. Петров, КПСС область комитети бюросининг аъзолари, Забайкалье ҳарбий округи қўшинларининг қўмондони армия генерали П. А. Белик, шаҳар меҳнаткашларининг вакиллари аэропортда А. Н. Косигинни кутиб олдилар.

СССР министрлари Н. В. Голдин, П. Ф. Ломако, П. С. Непорожний, СССР Госплани раисининг ўринбосари М. А. Перцев, СССР Госстройи раисининг биринчи ўринбосари М. Г. Чентемиров А. Н. Косигин билан бирга Якутскка келишди.

А. Н. Косигин шу куни республика раҳбарлари билан суҳбатлашди.

А. Н. Косигин ва унга ҳамроҳ бўлган кишилар 11 мартда Якутскдан Магаданга жўнаб кетдилар.

* * *

Шу куни А. Н. Косигин ва унинг ҳамроҳлари Магаданга келишди.

Магадан область партия комитетининг биринчи секретари С. А. Шайдуров, СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси, Чукотка округ ижроия комитетининг раиси Л. Г. Тинель, область ижроия комитетининг раиси И. П. Чистяков, Чукотка округ партия комитетининг биринчи секретари Г. Н. Киселёв, шаҳар ва область партия, совет, хўжалик ва жамоат ташкилотларининг раҳбарлари аэропортда А. Н. Косигинни кутиб олдилар.

А. Н. Косигин ва унга ҳамроҳ бўлган ўртоқлар Карамкен конбойитиш комбинати қурилишини бориб кўрдилар.

Магадан область геология ва кончилик саноатининг етакчи мутахассислари билан учрашув бўлди. А. Н. Косигин суҳбат чоғида КПСС Марказий Комитетининг 1973 йил декабрь Пленуми қўйган вазифалар асосида ишлаб чиқариш самарадорлиги масалаларига тўхталиб ўтди. (ТАСС).

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ МОСКВАДАН СОЧИГА ЖЎНАБ КЕТДИ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси Л. И. Брежнев Совет Иттифоқига келаётган Франция Республикаси Президенти Ж. Помпиду билан учрашмоқ учун 10 мартда Москвадан Сочи районига жўнаб кетди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, Совет Иттифоқининг Франциядаги элчиси С. В. Червоненко, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчилари А. М. Александров ва А. И. Блатов Л. И. Брежнев билан бирга жўнаб кетдилар.

А. А. Гречко, В. В. Гришин, А. П. Кириленко, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Д. С. Полянский, А. Н. Шелепин, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, Д. Ф. Устинов, В. И. Долгих, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев ўртоқлар, КПСС Марказий Комитети аъзолари Б. П. Бугаев, В. В. Кузнецов, Г. С. Павлов, К. В. Русаков, Г. Э. Цуканов, К. У. Черненко, Н. А. Щелоков, КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидат С. К. Цвигун, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси В. А. Голиков ўртоқ Л. И. Брежневни Внуково аэродромида кузатиб қолдилар.

Кузатиб қолувчилар орасида Франциянинг Совет Иттифоқидаги элчиси Ж. Вимон бор эди.

* * *

КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми аъзоси Л. И. Брежнев Франция Республикасининг Президенти Ж. Помпиду билан учрашмоқ учун 10 мартда Адлерга келди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети секретари М. А. Суслов, Грузия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Э. А. Шеварднадзе, Грузия ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Г. С. Дзоценидзе, Грузия ССР Министрлар Советининг Раиси Г. Д. Жавахишвили, Краснодар ўлка партия комитетининг биринчи секретари С. Ф. Медунов, Краснодар ўлка ижроия комитетининг раиси Г. П. Разумовский, Грузия Компартияси Абхазия область комитетининг биринчи секретари В. О. Кобахия, Абхазия АССР Олий Совети Президиумининг Раиси Б. В. Шинкуба, Абхазия Министрлар Советининг Раиси Ш. М. Татарашвили, Грузия ССР, Краснодар ўлкаси ва Абхазия АССРнинг партия, совет ва давлат ташкилотлари раҳбарлари аэродромда ўртоқ Л. И. Брежневни самимий кутиб олдилар.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, Совет Иттифоқининг Франциядаги элчиси С. В. Червоненко, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчилари А. М. Александров ва А. И. Блатов Л. И. Брежнев билан бирга келишди.

Қора денгиз соҳилидаги шаҳарларнинг аҳолиси ва шифохоналарда дам олувчилар «Адлер» аэропортидан Пицундага бораверишда Л. И. Брежневни шодиёна табриклаб турдилар.

(ТАСС).

Внуково аэродромида кузатиб қолиш пайти.

А. Канашевич фотоси. («ПРАВДА»дан).

Л. И. БРЕЖНЕВНИНГ ФРАНЦУЗ ЖУРНАЛИСТЛАРИ БИЛАН СУҲБАТИ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев Франциянинг асосий матбуот органлари, радио ва телевидениеси вакиллари бўлган бир группа француз журналистларини 10 мартда қабул қилди.

Л. И. Брежнев ўзининг Франция Республикаси Президенти Ж. Помпиду билан ўтказадиган учрашуви хусусида матбуот учун баёнот берди ва мухбирларнинг саволларига жавоб қайтарди.

Леонид Ильич Брежнев Франция Президенти билан бўлажак учрашув фактидан мамнун эканлигини изҳор қилиб, бу — кейинги уч йилдан кўпроқ вақт ичида Ж. Помпиду билан бешинчи учрашув бўлишини таъкидлади. Фақат шунинг ўзи ҳам Совет—Француз учрашувлари ва олий даражадаги ўзаро маслаҳатлашувлар нақадар мунтазам тус олганлигидан далолат беради. бу учрашув ва маслаҳатлашувлар Совет Иттифоқи билан Франция ўртасидаги ҳамкорликнинг 1971 йил Парижда имзоланган принципларига, шунингдек маслаҳатлашувлар ўтказиб туриш тўғрисида 1970 йилда Москвада имзоланган протоколга мувофиқ ўтказилмоқда.

Пицундада ўтказиладиган учрашув қисқа муддатли бўлади. Бу — нуқул амалий учрашув бўлади. Биз расмий тадбирларга мумкин қадар камроқ вақт ажратиб, асосий эътиборни амалий музокараларга қаратиш тўғрисида президент билан шартлашиб олдик.

Президент билан қандай масалалар муҳокама қилинади, деб мендан сўрашга ҳақлисизлар, албатта. Бу саволга мен шундай жавоб бера оламан: биз ҳеч қандай кун тартибини аввалдан белгилаб қўймадик. Эркин фикрлашув давомида суҳбатнинг ҳар бир қатнашчиси ўзи муҳокама қилиш зарур ва фойдали деб ҳисоблаган масалаларни кўтаради. Аммо, музокаралар давомида Совет Иттифоқи билан Франция ўртасидаги муносабатларни янада ривожлантириш ва кенгайтириш масалалари, шубҳасиз, тилга олинишини тўла ишонч билан айтишим мумкин. Дунёдаги воқеалар тез суръатлар билан ривожланиб бораётганлиги учун ҳам халқаро аҳволни четлаб ўтиб бўлмайди.

Жумладан, биз Президент билан Умумевропа кенгашининг бориши тўғрисидаги масала хусусида фикрлашиб олишимизга шубҳам йўқ.

Бу — жуда муҳим проблема. Биз уни неча марталаб муҳокама қилганмиз, бу сафар ҳам у суҳбатларимизнинг мавзуи бўлади, албатта. Халқаро кескинликни юмшатишга алоқадор бўлган бошқа масалалар устида ҳам гаплашиб олиниши шубҳасиз. Иқтисодий проблемаларни тилга олишимиз ҳам эҳтимолдан ҳоли эмас.

Ўртага қўйилиши мумкин бўлган масалаларнинг ҳаммасини айтиб ўтиш қийин, албатта. Бундан ташқари, мен Президент билан бўладиган учрашувдан аввал суҳбатларимизнинг эҳтимол тутилган ҳамма мавзуларини эълон қилиб қўйишни истамайман. Москвада, Парижда, Заславлда ва Рамбуйедаги аввалги учрашувларда ҳар биримиз иккала мамлакатимизни ёки улардан бирини қизиқтирувчи у ёки бу масалани бемалол кўтарган эдик. Бу сафар ҳам шундай бўлади, деб ўйлайман.

Пицундада ўтказадиган суҳбатларимиз амалий, дўстона характерда бўлишига ишончим комил.

Биз ўзаро маслаҳатлашувларга катта аҳамият бераяпмиз, деди сўзини давом эттириб Л. И. Брежнев, — Совет Иттифоқи ҳам, Франция ҳам ўзларини қизиқтираётган масалалар хусусида бир-бирларига ўз вақтида ахборот бериб туришга интилмоқдалар. СССР ташқи ишлар министри А. А. Громиконинг яқинда Парижга қилган визити вақтида ҳам ана шундай ўзаро ахборот берилди.

(Давоми иккинчи бетда).

КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев ГФР министри Э. Барни қабул қилди

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев 1974 йил 9 мартда ГФР федерал министри Э. Барни қабул қилди. Суҳбат давомида СССР билан ГФР ўртасидаги муносабатларни янада ривожлантириш масалаларини конструктив руҳда муҳокама қилиш давом эттирилди, шунингдек бир қанча халқаро проблемалар тўғрисида фикрлашиб олинди.

Л. И. БРЕЖНЕВНИНГ ФРАНЦУЗ ЖУРНАЛИСТЛАРИ БИЛАН СУҲБАТИ

(Боши биринчи бетда).

Сизларга, Франция матбуотининг вакилларига яна нималарни айтишни истар эдим? Бизнинг давримизда матбуот, телевидение, радио ижтимоий фикрни шакллантириш ва давлатлар ўртасидаги ҳамкорликни мустаҳкамлаш ишида жуда катта роль ўйнамоқда. Сизлар бу олижаноб ишга ўз ҳиссангизни қўшасиз, деган умидни билдирмоқчимай. Мен сизларнинг журналистлар сифатидаги суверен ҳуқуқларингизга аралашмоқчи эмасман. Аммо шуни айтиб қўйишни истайманки, масалаларни ҳаққоний ва холис ёритиш давлатлар ўртасидаги ҳамкорликни мустаҳкамлаш ишига, кескинликни юмшатиш ишига ёрдам беради. Аксинча, воқеликни бузиб кўрсатиш эса жамоатчиликни чалғитиб қўяди, давлатлар ўртасидаги ишончни заифлаштиради. Мен у ёки бу матбуот органи тўғрисида конкрет гапириш ниятида эмасман. Бироқ Франция матбуотида, афсуски, реал воқеликка тўғри келмайдиган, одатда бир-бирларига дўст бўлиб келган халқларимизнинг ҳис-туйғулари ва кайфиятларини ифодаламайдиган материаллар баъзан пайдо бўлиб қолаётганлигини айтиб ўтмоқчиман.

Бу иш қай мақсад йўлида ва кимларнинг манфаатларини кўзлаб қилинаётганлигини бу ерда муҳокама қилиб ўтиришнинг ҳожати йўқ. Фақат шуни таъкидлаб ўтмоқчиманки, сохта ахборот бизнинг Франция билан дўстона муносабатларимизни белгиловчи принципларга мос келмайди.

Бу йил, деди сўнгра Л. И. Брежнев, Совет Иттифоқи билан Франция ўртасида дипломатия муносабатлари ўрнатилганлигининг 50 йиллиги нишонланади. Шу вақт ичида мамлакатларимиз ўзаро муносабатларнинг каттагина тарихий тажрибасини — айтиш жоиз бўлса, ҳам ижобий, ҳам салбий тажрибани орттирдилар. Аммо энг қийин ва даҳшатли даврларда ҳам СССР билан Франция халқларининг ўзаро хайриҳоҳлиги ўзгармай қолаверди. Совет халқи француз халқига ҳамиша зўр ҳурмат туйғуси билан қараб келди, француз халқи ҳам совет кишиларига шундай туйғуларни изҳор этганлигини биламан.

Партиямизнинг сиёсати ҳам совет кишиларининг Францияга ва француз халқига ҳурмат ва ишончини мустаҳкамлашга ҳамда чуқурлаштиришга қаратилди. Ўйлайманки, биз Франция томонидан ҳам худди шундай йўл тутилишини кутишга ҳақлимиз.

Сўнгра Л. И. Брежнев баъзи бир халқаро масалаларга тўхталди. Европадаги ишлар тўғрисида гапирганда у кейинги уч-тўрт йил мобайнида Европа давлатлари ўртасидаги муносабатларни ривожлантиришда анчагина силжишга эришилганлигини қайд қилди. Бунда Совет Иттифоқи, Польша, ГДР ва Чехословакиянинг ГФР билан тузган шартномалари катта роль ўйнади. ГДР билан ГФР ўртасида доимий расмий ваколатхоналарни айирбошлаш тўғрисида яқинда бир битимга келинганлиги ҳақидаги хабарни биз мамнуният билан кутиб олдик, деди Л. И. Брежнев. Ана шу иккала давлат БМТга қабул қилинди. ГФР Европадаги бир қанча социалистик мамлакатлар билан дипломатия муносабатларини ўрнатди. Ана шуларнинг ҳаммаси Европадаги кескинликни юмшатишга ёрдам беради, халқларнинг тинчлиги ва хавфсизлигини мустаҳкамлаш манфаатларига мос бўлиб тушади, албатта.

Бугун мен сизларга шу гапларнигина айтмоқчи эдим. Сизлар бизнинг ана шу учрашувимизни ҳам, Франция Президенти билан ўтказиладиган музокараларни ҳам, шунингдек шу музокаралар натижасида бундан кейин қўйиладиган қадамларни ҳам холисона ёритасизлар, деб умид қиламан.

Шундан кейин Л. И. Брежнев мухбирларнинг саволларига жавоб берди.

Савол («Юманите» газетаси): Президент Помпиду билан учрашув арафасида Сиз ўзингизни қандай ҳис этмоқдасиз?

Жавоб: жуда яхши ҳис этмоқдаман. Президент билан учрашув менга ёқимли бўлади. Бу — дўстона суҳбат, фойдали гаплашув бўлишига аминман.

Савол (Франс Пресс Агентлиги) Бош секретарь жаноблари, Сиз ҳозир Европадаги кескинликни юмшатиш жараёни бирмунча секинлашди, деб ҳисоблайсизми ёки бу жараён аввалгидек давом этаяпти, деб ўйлайсизми? Сиз Умумевропа кенгашининг бориши тўғрисида қандай фикрдасиз?

Жавоб: кескинликни юмшатиш жараёни секинлашди деб айтиб бўлмаса керак. Аммо мен Женевадаги кенгашда шу кенгашнинг бош масалаларини ҳал этишга халақит берадиган кўпгина ҳолатлар, баъзан муҳим бўлмаган масалаларга тааллуқли ҳолатлар пайдо бўлганлигини эътироф қилишга тайёрман. Ҳақиқатан ҳам аҳвол шундай.

Бироқ, кенгаш ишининг асосий, бош йўналишига ҳеч ким шубҳаланмаётир. Энг муҳими ҳам шудир. Биз Президент Помпиду билан бу кенгаш хусусидаги ўз фикримизни неча марталаб айтганмиз. Бу фикрларнинг моҳияти сизларга маълум бўлса керак. Ўз вақтида биз ҳатто кенгаш ўз ишини 1972 йилдаёқ муваффақиятли тугаллаши лозим деган фикрни ҳам айтган эдик. Ҳозир кенгаш ишига янги туртки бериш лозимлигига ишончим комил.

Савол («Фигаро» газетаси): Бош секретарь жаноблари, биз Француз матбуотида Совет воқелиги унчалик холис ёритилмаётганлиги тўғрисида гапирганингизда «Солженицин иши»ни назарда тутганингиз йўқми?

Жавоб: йўқ, уни назарда тутганим йўқ. Холисона ёритилмаган бошқа кўпгина масалалар ҳам бор, уларни ёритиш баъзан, айтиш мумкинки, Советларга қарши кампания тусини олиб кетган эди. Қай мақсадни кўзлаб бундай қилинганлиги менга қоронғи.

Савол («Юманите» газетаси): Ўртоқ Бош секретарь, баъзан Ғарбда: Совет Иттифоқи — «ўта буюк давлат» деб ёзадилар. Бу хусусда сизнинг фикрингиз қандай!

Жавоб: ҳа, менинг бундан хабарим бор. Бу хусусда нима дейишим мумкин: дарҳақиқат, СССР территория жиҳатидан ҳам, аҳолиси жиҳатидан ҳам катта мамлакат. Аммо, кимдир «ўта буюк давлат» деган иборани ўйлаб чиқарибди. Қани айтингларчи, сизлар «ўта буюк давлат» деган иборанинг маъносини тушунтириб бера оласизларми? Назаримда бу ибора Хитойда тўқиб чиқарилди. Дарвоқе, Хитой ҳам катта давлат, аҳолиси жиҳатидан Совет Иттифоқидан анча катталик қилади. Бундан чиқадики, Хитойни ҳам ўта буюк давлат деса бўлар экан-да? Чет эл матбуотида кўпдан-кўп уйдирма гаплар ёзила беради. Бир вақтлар қандайдир «чекланган суверенитет» тўғрисида ёзиш расм бўлган эди, энди «ўта буюк давлатлар» тўғрисида ёзмоқдалар, кейинроқ яна бирор нарсани ўйлаб чиқаришлари мумкин. Ўйлайманки, сизлар тажрибали журналистларсиз, баъзан матбуотда жазава оладиган бундай кампанияларнинг моҳиятини ўзларингиз тушунасизлар.

Башарти бирон кимса Совет Иттифоқини кичикроқ қилиб қўйишни хоҳлаб қолган тақдирда ҳам уни ҳақиқатдагисидан кичрайтириб бўлмайди. Агар бу қадар катта территорияси, шунча аҳолиси бўлган мамлакатни «ўта буюк давлат» деб атаётган эканлар, бу хусусда мен нима ҳам дер эдим? Шу иборани ёқтираётган кишилар шундай деб аташса, аташаберсин. Бироқ, «ўта буюк давлат» ибораси ва бу иборага киритишга уринилаётган мазмун бизнинг партиямиз ўтказаётган, давлатимиз ўтказаётган сиёсатга мутлақо тўғри келмаслиги равшан кўриниб турибди.

Савол («Европа-1» радиоэшиттириш компанияси): сизларнинг ташқи ишлар министрингиз А. А. Громиконинг Дамашқ ва Қоҳирага қилган сафарини ҳисобга олмаганда, Совет Иттифоқи Яқин Шарқ проблемасини бартараф этишдан ўзини бирон-бир даражада четга олди, деган тасаввур туғилмоқда.

Жавоб: бу — фақат тасаввурдир. Биз Яқин Шарқни бирон дақиқа ҳам ўз эътиборимиздан четда қолдирганимиз йўқ, Араб давлатларининг одилона талабларини ҳимоя қилишни ҳеч қачон тўхтатганимиз йўқ ва тўхтатмаймиз ҳам. Сиз ўзингиз айтган гапни такрорлайман, бу — фақат юзаки тасаввур, холос.

Савол («Насьон» газетаси): Бош секретарь жаноблари, сиз Франция Европада ўз ролини ўйнаши мумкин, деб ҳисоблайсизми, сиз Ғарбий Европани «ўта буюк давлат» деб ҳисоблайсизми?

Жавоб: бу қандайдир янгилик бўлди. Францияга келганда, мен уни ҳеч қачон «ўта буюк давлат» деб атаган эмасман, аммо Франция — экономикаси, маданияти, фани яхши ривожланган катта давлат деб доим таъкидлаганман. Франция Европада кўзга кўринарли ўрин олиб турибди, халқаро ҳаётда кенг равишда қатнашмоқда ва Европа ишларида актив роль ўйнамоқда. Бу гапни мен неча марталаб таъкидлаганман.

Биз Европадаги катта ёки кичик ҳар бир давлат халқаро ҳаётда тенгма-тенг ҳуқуқлар билан иштирок этиши мумкин, деган нуқтаи назарга амал қилаётирмиз.

Хельсинкида ташқи ишлар министрларининг учрашуви ўтказилган пайтда Европа давлатлари ўртасидаги ўзаро муносабатларнинг асосий принциплари дуруст белгиланди.

Ҳозир Женевада ишлаётган комиссияларнинг вазифаси бу хусусда келишиб олинган яхши ҳужжатларни тайёрлашдан иборат. Бу ҳужжатлар энг олий даражадаги арбоблар томонидан имзоланиши лозим деб ҳисоблаётганлигимиз ўзларингизга маълум.

Савол («Франс суар» газетаси): Совет Иттифоқи Ғарбий Европадаги тўққиз мамлакат қандайдир жаҳоншумул роль ўйнаяпти, деб ҳисоблайдими? Ана шу тўққиз мамлакат, жумладан, мудофаа соҳасида ана шундай роль ўйнай оладими?

Жавоб: улар келажакда қандай роль ўйнашини ҳозир айтишим қийин. Аммо, мухтарам жаноблар, шуни эслатиб ўтишни истайманки, Совет Иттифоқи биқиқ гуруҳларга қарши эканлигини неча марталаб айтган. Бу — Совет Иттифоқининг мутлақо аниқ ва равшан сиёсатидир. Гарчи биз тўққиз мамлакат гуруҳи ёки «Европа иқтисодий уюшмаси» деб аталган уюшма реаллик эканлиги тўғрисида гапирган бўлсакда, биз ҳозир ҳам шу нуқтаи назарга амал қилмоқдамиз. Бу уюшма бошқа давлатлар билан муносабатларни қандай принциплар асосига қуришига қараб иш тутамиз. Буни келажак кўрсатади.

Савол («Экспресс» журнали): Совет Иттифоқи билан Хитой ўртасидаги муносабатларни яхшилаш истиқболлари қандай?

Жавоб: муносабатларнинг ҳозирги аҳволи қандай эканлиги ҳаммага маълум. Расман олганда, икки ўртада давлатлар йўли билан нормал муносабатлар мавжуд. Мен ва мамлакатимиз раҳбарлигидаги бошқа ўртоқлар биз Хитой билан муносабатларни яхшилаш тарафдори эканлигимиз тўғрисида неча марталаб гапирганмиз. Ҳамма гап Хитой томонига боғлиқ.

Савол (Франс Пресс Агентлиги): Бош секретарь жаноблари, Европадаги тўққиз мамлакат гуруҳи Женевадаги Яқин Шарққа доир конференцияда муайян роль ўйнай олади, деб ҳисойлайсизми?

Жавоб: бу масала хусусидаги тўққиз давлат гуруҳининг қандай фикрда эканлигини айтишим қийин. Шу сабабли мен тўққиз мамлакат гуруҳининг ўзи жавоб бермаётган саволга ҳозир жавоб қайтара олмайман.

Бироқ, шуни қўшимча қилиб айта оламанки, Яқин Шарқда шу райондаги ҳамма давлатлар учун одилона тинчлик ўрнатилишидан ҳар бир давлат манфаатдор бўлиши лозим деган фикрдамиз. Ҳар бир давлат, шу жумладан, Ғарбий Европадаги тўққиз мамлакат ҳам ана шу муҳим масалани ҳал этишга бирон бир йўл билан ижобий ҳисса қўшишини мақбул деб ҳисоблаймиз, чунки бутун планетамизга тинчлик керак.

Савол: («Фигаро» газетаси): Бош секретарь жаноблари, хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган Умумевропа кенгаши хусусида Франциянинг сиёсатига қандай баҳо берасиз?

Жавоб: аввал Помпиду жаноблари билан гаплашиб олишимга имкон беринглар. Шу пайтга қадар биз кенгаш масаласида ўзаро мақбул йўлни топиб келдик, дейиш мумкин. Шу сабабли мен бу ҳақда ҳозир аввалдан гапириб ўтиришни истамайман. Учрашувдан кейин бу масалани анча батафсил ёритиш мумкин, деб ўйлайман.

Савол («Европа-1» радиоэшиттириш компанияси): Бош секретарь жаноблари, ўзингизнинг Президент Помпиду билан кўпдан-кўп учрашувларингиз ва Громико жанобларининг Франция ташқи ишлар министри билан учрашувлари вақтида Франция раҳбарларини АҚШда имзоланган битим қандайдир кондоминиум эмаслигига ва бу битим бошқа мамлакатлар билан маслаҳатлашмай туриб қарорлар қабул қилиниши мумкинлигига олиб бормаслигига ишонтиришга муваффақ бўлдим, деган фикрдамисиз?

Жавоб: маълумки, мен Америка Қўшма Штатларида бўлганимдан кейин Парижда тўхтаб, Рамбуйеда Президент Помпиду билан учрашдим. Худди ўша учрашувда шу мавзуда суҳбат бўлди. Бу суҳбатда мен дилимдаги бор гапни айтдим, менда Помпиду жаноблари фикримни тўғри тушунди, деган ишонч ҳосил бўлди.

Савол («Юманите» газетасининг бош редактори): Франция — Совет ҳамкорлиги ҳозиргидан кўра тезроқ ривожлантирилиши мумкин, деб ҳисоблайсизми?

Жавоб: биз тузган битимларни иккала томон асосан бажараётганлигини айтиб ўтдим. Аммо бу гапдан биз ҳамма имкониятлардан фойдаланиб бўлдик, деган маъно келиб чиқмайди. Ҳозир амалда бўлган Совет— Франция битимининг муддати пировардига етай деб қолди, бизнинг савдомиз шу битим асосида ривожланиб келаётган эди.

Энди бу масала юзасидан янги музокаралар, конкрет, амалий музокаралар ўтказиш пайти келди, деб ўйлайман. Биз бунга тайёрмиз.

Пировардида ўртоқ Л. И. Брежнев учрашувда қатнашган Француз журналистлари Франция билан Совет Иттифоқи ўртасидаги дўстона муносабатларни ривожлантиришга ўз ҳиссаларини қўшадилар, деб умид билдирди.

(ТАСС).

ОРОЛ ДЕНГИЗИ БОЙЛИКЛАРИ

Орол ўзининг беҳисоб бойликларига эга. Айниқса, у ажойиб балиқлари билан шуҳрат қозонган. Унда овланаётган балиқларга бўлган талаб ва эҳтиёж йилдан-йилга ортиб бораётир. Ана шуларни ҳисобга олиб, Орол денгизининг жанубий қисмида балиқ запасларини кўпайтириш учун зарур тадбирлар кўрилмоқда. Бу ерда шу кунларда бу соҳадаги дастлабки чораларни амалга оширишга киришилди. Чунончи, Амударёнинг қуйи қисмида, яъни дарёнинг денгизга қуйиладиган ерида Ўрта Осиёда биринчи улкан осетра балиқ заводи қурилиб, ҳозирги кунда фойдаланишга берилди. Бу ерга Волга қирғоқларидан келтирилган балиқ тухумларидан юз мингларча севрюга балиқчалари ҳосил қилиниб, улар ҳозирги кунда алоҳида парвариш қилинмоқда. Бу балиқчалар озроқ ўсиб олгандан сўнг Орол денгизига чиқариб юборилади.

Олимлар Амударё мансабидаги сув ресурсларидан комплекс фойдаланиш схемасини ишлаб чиқишди. Бу ернинг денгиз қирғоғида жуда катта сув омбори барпо этилди. Бу гигант сунъий денгиз 38 минг гектар майдонни ўз ичига олади. Ана шу улкан сув омбори сув билан тўлдирилгач, ўзида бир миллиард куб метр сувни сиғдира олади. Бу ердан ўтказилган каналлар сув омборини денгиз билан боғлаб туради. Ана шу каналлар орқали балиқлар ўз тухумларини сув омборига ташлаб кетадиган бўлади.

Амударёнинг қуйи оқимида тикланган янги махсус корхона ҳар йили Орол денгизига икки миллион дона осетра наслли ёш балиқларни етказиб бериб туради. Бундан ташқари, заводда оқ амур ва бошқа хил балиқларни етиштириш учун ҳам зарур тадбирлар кўрилмоқда. Хўжалик учун ғоятда фойдали бўлган бундай балиқлар Узоқ Шарқдан келтирилиб, бу ернинг иқлим шароитига ўргатилмоқда. Бундай балиқлар Ўрта Осиё сув омборлари иқлимига ҳам тез кўникмоқда.

Шуниси қизиқки, балиқлар маҳаллий сув омборларидан ташқари Орол денгизининг жанубий қисмида ҳам шароитга тез ўрганиб олишди.

Сув омборлари ва денгизлар фақат ирригация учун эмас, балки, кўплаб балиқ етиштириш соҳасида ҳам халқ хўжалиги учун хизмат қилмоқда.

(АПН).

БЕЛГИЛОВЧИ ЙИЛ МАРРАСИ— 5.000.000 ТОННА ПАХТА

(Боши биринчи бетда).

Жумладан, ҳозир ерларни мелиоратив жиҳатдан яхшилаш, дарёларда эҳтимоли бор сув танқислигини бартараф этиш тадбирларини амалга ошириш, техникани тахт қилиб қўйиш билан боғлиқ ишларни жадаллаштириш асосий вазифа эканлиги тўғрисида гапирилди.

Наманган областидан «Гулбоғ» совхозининг директори Л. Муҳаммаджонов, Андижон областидаги «Комсомол» совхозининг бригада бошлиғи А. Акбаров, Сурхондарё область Сариосиё районидаги «Коммунизм» колхозининг раиси Б. Омонов, Қашқадарё областидаги «Партия XX съезди» совхозининг директори О. Тошев, Тошкент область, Калинин районидаги К. Маркс номли колхоз аъзоси Ф. Аъзамова, «Томди» давлат наслчилик заводининг чўпони К. Абдураҳмонов, Қорақалпоғистон АССРдаги Чапаев номли совхоз директори У. Курбониёзов, Сирдарё областидаги «Малик» совхозининг звено бошлиғи Т. Қирғизбоева, Наманган область, Косонсой районидаги «Ленин йўли» колхозининг бригадири И. Машарипов, Фарғона область, Кува районидаги Энгельс номли колхоз аъзоси Э. Холматова, Бухоро областидаги «Нарпай» совхозининг директори С. Умаров ўз сўзларида КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаати туфайли далаларнинг ва фермаларнинг меҳнатчилари ўртасида меҳнат ғайрати авж олиб кетганлиги тўғрисида гапирдилар. Барча колхозлар ва совхозларнинг, бўлимлар ва бригадаларнинг коллективлари қишлоқ хўжалиги ходимларининг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилдилар. Қозоғистон, Белоруссия ва Ростов области механизаторларининг техникадан самарали фойдаланиш тўғрисидаги чақириғи ҳам ҳамма жойда қизғин маъқулланмоқда.

Деҳқонлар Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг ярим асрлик юбилейи нишонланадиган йилда Ватанга имкони борича кўпроқ пахта, ғалла, барча қишлоқ хўжалик маҳсулотларини кўпроқ етказиб беришни ўз олдиларига мақсад қилиб қўймоқдалар. Бунинг учун эса уларнинг қўлларида ҳамма имкониятлар бор. Янги, юксак марраларга эришиш учун ҳозирдан, мана шу баҳордан замин яратилади. Пахтакорлар чигитнинг энг яхши Тошкент навларини саралаб олмоқдалар, бу йил ана шу чигит экиладиган майдонлар янада кенгайтирилади. Деҳқонлар қишнинг чўзилиб кетиши ва совуқ келиши оқибатида юз берган қийинчиликларни ўз билимлари ва баракали меҳнатлари билан енгиш учун курашмоқдалар. Давлат хўжаликларни ажойиб қудратли техника билан қуроллантирди. Деҳқонларнинг ихтиёрида ҳеч қачон бунчалик кўп миқдорда минерал ўғит бўлмаган эди. Эндиликда ҳамма гап меҳнатни тўғри ташкил этишда, бўлажак ҳосилни қўлга киритиш учун ҳаво очиқ келган ҳар бир кун ва ҳар бир соатдан унумли фойдаланишда қолди.

Қурултой иштирокчилари энг яхши хўжаликларнинг тажрибасини мароқ билан тингладилар. Бу хўжаликларда экиш-тикишнинг дастлабки куниданоқ аниқ ўйлаб тузилган конвейер ишга туширилади: Тунда ер ҳайдалади, кундузи чигит экилади; бу жойларда экипажларнинг тўла комплекти экиш агрегатларининг тўхтовсиз ишлаши учун заправка техникаси тахт қилиб қўйилган.

Ҳали гарчи илк баҳор фасли бўлса ҳам деҳқонлар кузак мавриди тўғрисида — йиғим-терим мавсуми ҳақида астойдил ғамхўрлик қилмоқдалар. Эндиликда янада каттароқ майдонлардаги ҳосил машинада териб олинади. Кўпгина пешқадам хўжаликларда «зангори кема»лар ҳозироқ тахт, саф тортиб турибди.

Пахтанинг ялпи ҳосили ўсмоқда — ғўзани парвариш қилишда ва пахтани йиғиштириб олишда механизациялаштирилган ишларнинг ҳажми ҳам кўпаяди. Механизаторлар қўриқ ерлар ўзлаштирилаётган районлардаги энг яхши механик-ҳайдовчиларга эргашиб, механизмларнинг кучидан имкони борича кўпроқ фойдаланиш, пахтачиликда ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг бошқа тармоқларидаги ҳамма ишларни комплекс механизациялаш юзасидан янги, юксак мажбуриятлар олишмоқда.

Фарғона область партия комитетининг биринчи секретари Ф. Ш. Шамсиддинов, Сирдарё область партия комитетининг биринчи секретари В. А. Хайдуров, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советининг Раиси Е. Айтмуротов, Пахтачи район партия комитетининг биринчи секретари З. Норқулова, Жиззах область ижроия комитетининг раиси Э. Исломов, Қўшкўпир район партия комитетининг биринчи секретари Н. Матёқубов, Андижон область партия комитетининг секретари И. Курбонов, Дўстлик район партия комитетининг биринчи секретари Р. Ҳусанов ўз сўзларида юбилей йилидаги марраларни эгаллаш учун курашда партия ва совет органларининг улкан сафарбар этувчилик ва ташкилотчилик роли тўғрисида гапирдилар. Улар беш йилликнинг тўртинчи йили мўл ҳосилини таъминлаш борасида партиявий-сиёсий ишлар қандай олиб борилаётганлиги тўғрисида сўзлаб бердилар.

Чигитни ғоят қисқа муддатда экиб-тикиб оламиз! Улкан пахта хирмони учун жангнинг дастлабки босқичида республика тўйига тўёна бўладиган ҳосилга мустаҳкам замин яратиш учун деҳқонларнинг социалистик мусобақаси ана шу шиор остида авж олиб кетади. Мусобақанинг боришини ёритиш, мусобақанинг энг таъсирли шаклларини пропаганда қилиш, мусобақани мунтазам равишда якунлаб туриш, унинг натижаларини ҳаммага маълум қилиб туриш учун партия комитетлари, совет органлари экиш-тикиш даврида ҳам, дала ишларининг бундан кейинги босқичларида ҳам ўзларининг ҳаракатларини шунга қаратадилар.

Қурултой аҳли Тошкент тўқимачилик комбинатининг донгдор тўқувчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Л. П. Казанцеванинг сўзини қизғин кутиб олдилар. У деҳқонлар билан чорвадорларга республика заводлари ва фабрикалари меҳнатчиларидан салом топширди.

Қурултой иштирокчиларини меҳмонлар — Тожикистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари Н. З. Зарипова, Туркманистон ССР тайёрлаш министри С. Б. Бобоев, Озарбайжон ССР қишлоқ хўжалиги министри М. Р. Халилов табрикладилар. Улар қардош республикалар дала меҳнатчиларининг анъанавий мусобақаси бу йил совет пахтачилигига янги зафарлар келтиради, деб ишонч билдирдилар.

Қурултойда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов катта нутқ сўзлади.

Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги ходимларининг 1974 йилги —беш йилликнинг белгиловчи йилидаги, Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги нишонланадиган йилдаги социалистик мажбуриятлари якдиллик билан қабул қилинади.

* * *

Кечқурун Ўзбекистон санъат усталари қурултой иштирокчиларига катта байрам концерти беришди.

(ЎзТАГ).

МХР. Улан-Батор шаҳри йилдан-йилга кенгайиб бормоқда. Янги-янги кварталлар қад кўтармоқда, саноат корхоналари ва маданият муассасалари қурилмоқда. Қурилишда рангли цемент, шиша, пластиклар кенг қўлланмоқда. Белгиланган реконструкцияга мувофиқ халқ Монголиясининг пойтахти Осиёнинг энг замонавий шаҳарларидан бирига айланади. Суратда: Улан-Баторнинг янги микрорайони.

ТАСС фотохроникаси.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

ВИЗИТ ДАВОМ ЭТМОҚДА

КУАЛА-ЛУМПУР, 11 март. (ТАСС). СССР Олий Совети Миллатлар Советининг Раиси Ё. С. Насриддинова бошчилигидаги СССР Олий Совети делегациясининг расмий визити давом этмоқда. Совет Иттифоқидан келган меҳмонлар Малайзиянинг энг катта бойлиги — каучук билан қалайини қазиб чиқариш ва ишлаб чиқариш билан танишдилар. Улар каучук илмий-тадқиқот институтининг тажриба плантацияларини бориб кўрдилар ва пойтахт яқинидаги қалайи конида бўлдилар. Делегация аъзолари Малайзия хотин-қизлар ташкилотларининг раҳбарлари ва аъзолари билан учрашдилар.

СОВЕТ ПАРЛАМЕНТИ АЪЗОЛАРИ МАЛАЙЗИЯДА

КУАЛА-ЛУМПУР, 11 март. (ТАСС). СССР Олий Совети Миллатлар Совети Раиси Ё. С. Насриддинова бошчилигида расмий визит билан Малайзияга келган СССР Олий Совети делегацияси мамлакат бўйлаб сафар қилмоқда. Совет парламенти аъзолари Келантан штатида бўлдилар. Улар штатнинг Бош министри билан учрашдилар. Келантанни ривожлантириш бошқармаси марказида бўлдилар. Штат ҳукумати Совет делегацияси шарафига зиёфат берди.

Совет Иттифоқидан келган меҳмонлар бугун Куала-Лумпурга қайтиб кетдилар.

ЧЕТ ЭЛ МАТБУОТИ ХИТОЙДАГИ АҲВОЛ ТЎҒРИСИДА

◆ КУАЛА-ЛУМПУР. Малайзиянинг «Стар» газетаси Хитой мамлакатда «маданий революция» даврида ҳукм сурган тўс-тўполон, тартибсизлик ва зўравонликка яқинлашиб бораётганлигининг аломатлари тобора кўпроқ намоён бўлмоқда, деб ёзади. Ҳозир бутун Хитойда ташкил этилаётган оммавий йиғин ва «танқид мажлислари» ғоятда кенгайтирилиб, расмий матбуот ва радио яна «маданий революция» давридаги жанговар чақириқларни тарқатмоқда, деб ёзмоқда газета. Хитойдаги ҳозирги сиёсий ҳаракат, дейди газета, Хитой раҳбарлари орасидаги турли гуруҳлар ўртасида ҳокимият учун олиб борилаётган курашни акс эттиради. Ана шу гуруҳлар бу ҳаракатдан ўз мақсадларига эришиш воситаси сифатида фойдаланяптилар.

◆ ЛОНДОН. Рейтер агентлигининг хабарига кўра, Хитойда «оммавий танқид» кампанияси кучайди, бу маданият соҳасида хизмат қилаётган ва Мао Цзэдуннинг «революцион йўлини» қўпоришга уринаётган арбоблар группасига бўлаётган ҳужумларда кўринмоқда. «Таофэнкининг уч зиёрати» деган янги операнинг авторлари ва мухлисларига ҳужум қилинмоқда. Шу кишилар «маданий революция» чоғида ҳокимиятдан четлаштирилган Хитой давлатининг собиқ бошлиғи Лю Шао-ци сиёсатини қўллаб-қувватлаётганликлари учун уларга ҳамла қилинмоқда.

◆ НЬЮ-ЙОРК. «Нью-Йорк дейли ньюс» газетаси бош мақоласида «Наҳотки Бетховен музикаси улуғ пролетар революцияси илдизини қўпоришни мақсад қилиб қўйган ғаразли фитнанинг бир қисми бўлса?», деб ёзади. Шу кунларда Хитойдан эшитилаётган гапларнинг ҳаммасига ишонилидиган бўлса, аҳвол ҳақиқатан ҳам шундай эканда, деган хулоса чиқади, деб ёзади газета. ХХР «ҳозир ўз мафкуравий жазаваларидан бирини бошлади. Бу воқеалар яхшиликка йўйилса, бемаънилик томошасидан иборат бўлиб, ёмонга йўйилса, бутун мамлакат миқёсида хунрезликка олиб келиши мумкин».

Бундан икки ярим минг йил аввал ўтган қадимги донишманд Конфуцийга бўлган ҳужумлар маккор бош министр Чжоу Эньлайга қарши бошланган кампания учун бир «ниқобдир», ахир, у маоизм расвогарчиликларини олдиндан асло кўра билмаган эдику, дейилади мақолада. Мао Цзэдуннинг хотини Цзян Цин ҳамда олтмишинчи йилларнинг охиридаги «маданий революция» кунларида кўпайган «қизил қўриқчилар»нинг қолдиқлари Чжоу Эньлайга қарши отланишди.

(ТАСС).

НОЧОР АҲВОЛДА

ВАШИНГТОН, 11 март. (ТАСС мухбири). АҚШ медицина миллий академияси институтининг бир группа мўътабар врачлари Америка пойтахтининг икки районида болаларни текшириб чиққандан кейин АҚШда болаларга медицина хизматининг аҳволи «тамомила қониқарсиз» деб топди.

Докладда текшириш иштирокчилари болаларнинг анемия билан касалланиш ҳолларини ва кўз ҳамда қулоқ касалликларини аниқлаш билан чекланганлиги таъкидланади.

Текшириш натижалари болаларнинг 20 проценти анемия билан оғриганлигини, 20 проценти яхши кўра олмаслигини, 18 проценти яхши эшитмаслигини ва 13 проценти эшитиш органларининг ҳар хил касалликларга дучор бўлганлигини кўрсатди. Бу касалликлар оқибат пировардида шу болаларни тамомила кар қилиб қўйиши мумкин.

Группа раҳбари доктор Дэвид Кесснер бемор болаларнинг шу қадар кўплиги врачлар болаларни умуман текширмаётганлигини ёки ўтказилган текширишлар юзаки бўлганлигини кўрсатади, деб таъкидлади.

Ю. ЛЕВЧЕНКО.

ГФР ШАРТНОМАГА ҚЎШИЛДИ

БОНН. (ТАСС). ГФР парламентининг юқори палатаси бундестаг ядро қуролини тарқатмаслик тўғрисидаги шартномага ГФРнинг қўшилиши тўғрисидаги қонун лойиҳасини кўпчилик овоз билан маъқуллади. Германия социал демократлар партияси ва эркин демократлар партиясидан иборат ҳукумат партияларининг депутатлари, шунингдек, оппозициядаги христиан демократлар союзи ҳокимият тепасида турган ўлкаларнинг вакиллари қонун лойиҳаси учун овоз бердилар. Штраус томонидаги христиан социалистлар союзи ҳукмрон партия бўлган Бавария ўлкасининг вакиллари қонун лойиҳасига қарши овоз бердилар.

Қонун лойиҳаси бундан илгари бундестаг томонидан маъқулланган эди.

1973 ЙИЛ ЯКУНЛАРИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ҚИШЛОҚ МЕҲНАТКАШЛАРИНИНГ 1974 ЙИЛДАГИ ВАЗИФАЛАРИ

Ўзбекистон қишлоқ хўжалик илғорлари қурултойида

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раиси Н. Ж. ХУДОЙБЕРДИЕВ доклади*

Ўртоқлар! Ватанимиз меҳнаткашлари КПСС XXIV съезди тарихий қарорларини амалга ошира бориб, тўққизинчи беш йилликнинг дастлабки уч йили топшириқларини муваффақиятли бажардилар.

1973 йил Ўзбекистон меҳнаткашларининг қаҳрамонона ишлари солномасига ҳам зарбдор меҳнат йили сифатида ёзилади. Саноат маҳсулоти ва кўпгина энг муҳим буюмларни ишлаб чиқариш йиллик плани ошириб бажарилди. Капитал қурилиш ҳажми бирмунча ошди. Халқнинг моддий фаровонлигини ва маданий даражасини юксалтиришда анча ютуқларга эришилди.

Ишчилар синфи ва деҳқонларимизнинг астойдил меҳнати, партия Марказий Комитети, унинг Сиёсий бюроси, Совет ҳукумати, шахсан ўртоқ Леонид Ильич Брежнев кўрсатиб келаётган оталарча ғамхўрлик ва беқиёс ёрдам туфайли республикамиз экономикаси ва маданияти, айниқса пахтачилик тинмай ривожланмоқда.

Деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ҳамда давлатга сотишни кўпайтириш юзасидан Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилган, пахтакор республикалар партия-хўжалик активининг КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Леонид Ильич Брежнев иштирок этган йиғилиши қарорларини бажариш учун астойдил курашган республикамиз қишлоқ меҳнаткашлари янги, янада улкан зафарларни қўлга киритдилар.

Колхоз ва совхозларда пахтадан мўл ҳосил етиштирилди. Бу эса давлатга 4 миллион 908 минг тонна ёки пландагидан 463 минг тонна, 1972 йилдагидан эса 200 минг тонна кўп «оқ олтин» топшириш имконини берди.

Пахта учун умумхалқ курашига Қорақалпоғистон автоном республикаси ва барча областларнинг меҳнат аҳли муносиб ҳисса қўшдилар. Қорақалпоғистон АССР, 9 область, 98 пахтакор район, 814 колхоз ва 169 совхоз пахта тайёрлаш халқ хўжалиги планларини ортиғи билан бажарди.

Бир йил ичида республикамизда ҳосилдорлик гектар бошига 1,2 центнер ошди ва биринчи марта 29,2 центнерга етди. Хоразм областида ҳар гектар майдондан 36,3 центнер, Сурхондарё областида 34,1 центнер, Андижон ва Наманган областларида қарийб 32 центнердан «оқ олтин» етиштирилди.

КПСС Марказий Комитети республикамиз механизаторларининг пахта териш техникасидан унумли фойдаланиш бўйича бошлаган ташаббусини қўллаб-қувватлади. Бу эса механик-ҳайдовчиларимизни қабул қилинган мажбуриятларни ошириб бажариш учун курашга руҳлантириб юборди. Агрегатлар бункеридан 2 миллион 700 минг тонна ёки ялпи ҳосилнинг 55 проценти миқдорида «оқ олтин» тўкилди. Сирдарё областида машиналар билан ҳосилнинг 78,5 проценти, Тошкент областида 70,8 проценти, Наманган областида 60,3 проценти терилди. Йиғим-терим ишларини механизациялашда биз биринчи марта ана шундай юксак даражага эришдик.

«Ўзбекистон ССР беш йиллиги», «Малик», Наманган областидаги Ленин номли, «Учқўрғон», Сирдарё областидаги «Фарғона», «Андижон», Ленин номли совхозларда, Бўка районидаги Ҳамза номли, Оққўрғон районидаги Ленин номли, «Москва», Бўз районидаги «Партия XX съезди», Энгельс номли колхозларда ва бошқа бир қатор хўжаликларда ҳосилнинг деярли ҳаммаси агрегатлар ёрдамида йиғиштириб олинди.

Беш йилликнинг дастлабки уч йилида давлатга 14,1 миллион тонна ёки халқ хўжалиги планида кўзда тутилганидан 1,3 миллион тонна кўп пахта топширилди.

Ўтган йили республикада дон етиштиришда энг юқори даражага эришилди, яъни 1 миллион 328 минг тонна ҳосил кўтарилди. Давлатга 611 минг тонна дон топширилиб, халқ хўжалиги плани 134 процент бажарилди.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг Ўзбекистон ёш маккажўхорикорлари кенгаши қатнашчиларига йўллаган табрик мактуби бу экиндан мўл ҳосил етиштиришда ғоят катта аҳамиятга эга бўлди. Маккажўхорига муносабат тубдан ўзгарди. Натижада бир йил ичида маккажўхори дони етиштириш 2,4 баравар кўпайиб, 333 минг тоннага етди, ҳосилдорлик 20 процент ошди ҳамда республика бўйича гектар бошига ўрта ҳисобда 51 центнерни ташкил қилди. Ўзбекистон комсомол ташкилотлари маккажўхори дони етиштиришни кўпайтириш соҳасида улкан ташкилотчилик ишларини амалга оширдилар. 49 комсомол-ёшлар бригадасида ҳар гектардан олинган маккажўхори дони 80-100 центнердан ошиб кетди.

Шоликорларимиз ҳам яхши меҳнат қилдилар. Бир йил ичида шоли етиштириш 40 минг тонна ошди ва 279 минг тоннани ташкил этди. Республика бўйича ҳосилдорлик гектар бошига ўрта ҳисобда 2,1 центнер кўпайди ва 35,7 центнерга, Хоразм областида 48,1 центнерга, Тошкент областида 42,2 центнерга, Сурхондарё областида 44,1 центнерга етди.

Кўпгина хўжаликлар ва районлар дон етиштириш бўйича беш йилликнинг уч йилги планини муваффақиятли бажардилар. Умуман республикада ва Тошкент, Андижон, Наманган, Фарғона, Хоразм областлари ва Қорақалпоғистон Автоном Республикасида давлатга дон сотиш уч йиллик плани ошириб адо этилди.

1973 йилда республикада сабзавот етиштириш 1972 йилдагига нисбатан 37,6 минг тонна, картошка 11 минг тонна, полиз экинлари маҳсулоти етиштириш 27,2 минг тонна кўпайди. Сабзавот ва мева тайёрлаш планлари анча ортиғи билан бажарилди. Калинин, Орджоникидзе, Самарқанд, Бўстонлиқ каби ихтисослаштирилган районлар, шунингдек бошқа районлардаги ихтисослаштирилган хўжаликлар сабзавот ва полиз экинлари маҳсулотини янги технология асосида етиштириб, муттасил мўл ҳосил олмоқдалар. Бу эса аҳолини ана шу маҳсулотлар билан таъминлашни йил сайин яхшилаш имконини бераётир.

Каноп, тамаки етиштириш ва давлатга сотиш бўйича 1973 йил мажбуриятлари ҳам, беш йилликнинг ўтган уч йили учун олинган мажбуриятлар ҳам адо этилди.

Суғориладиган экин майдонларининг структурасини яхшилашга ўтган йилда ҳам катта эътибор берилди. Бедазорлар жами 408 минг гектарга етди, ҳар гектардан олинган беда пичани 85 центнерни ташкил қилди. Экинларни аралаштириб экиш, такрорий экиш ва дарахт ораларига экиш кўпайди. Бу эса чорвачиликнинг озуқа базасини мустаҳкамлашга ёрдам берди.

Пиллачиларимиз планни анча ошириб бажардилар. Давлатга 22.903 тонна пилла сотилди. Ҳар қути уруғдан республика бўйича ўрта ҳисобда 61,8 килограммдан, Хўжаободдаги пиллачилик совхозида, Бухородаги пилла уруғчилиги совхозида ва Фарғона районидаги Охунбобоев номли колхозда 93-94 килограммдан пилла олинди.

Беш йилликнинг ўтган уч йилида республикада пландан ташқари 9,6 минг тонна пилла тайёрланди.

Жамоат чорвачилигини ривожлантириш соҳасида ҳам катта ишлар амалга оширилди. Бир йил ичида барча турдаги моллар туёғи кўпайди. Гўшт етиштириш 12,2 минг тонна, сут 152,5 минг тонна, тухум 90,4 миллион дона ошди. Давлатга гўшт, сут, тухум ва жун сотиш планлари бажарилди. 1972 йилдагига нисбатан сут 10 процент, жун 12 процент, тухум 16 процент зиёд сотилди.

Моллар ва паррандалар маҳсулдорлиги ўсди. Ҳар бир соғин сигирдан олинган сут 163 килограмм кўпайди ва 1760 килограммни ташкил қилди. Ҳар бир товуқдан 8 дона кўп, яъни 140 дона тухум олинди. Ҳар 100 бош сигирдан олинган бузоқ 5 та, ҳар 100 бош қўй ва эчкидан олинган қўзи ва улоқ 9 та кўпайди.

Республикамиз колхоз ва совхозларининг меҳнаткашлари бирмунча ишларни амалга ошира бориб, бир йил ичида қўй ва эчкиларни 9-10 процент кўпайтириб, 6 миллион 733 минг бошга етказдилар. Юзлаб чўпонлар ҳар 100 бош совлиқдан йилига 130 тадан ва бундан ҳам кўпроқ қўзи олмоқдалар. Чўчқачиликни ривожлантиришга ҳам кўпроқ эътибор бериладиган бўлди.

Паррандачилик саноат асосида тараққий этмоқда. Республикада 15 та паррандачилик фабрикаси, 10 та паррандачилик совхози, 5 та инкубатория станцияси ишлаб турибди. «Узптицепром» системасида ҳар бир она товуқдан ўрта ҳисобда 188 тадан тухум олинди. Кўпгина колхоз ва совхозларда паррандачилик саноат асосида ривожлантирила бошланди. Йирик паррандачилик фермалари вужудга келтирилмоқда.

1973 йилда йилқилар сонини кўпайтириш плани бажарилди. Қуёнчилик ва асаларичиликда ҳам бирмунча ютуқларга эришилди. Беш йилликнинг уч йилида гўшт, сут, тухум, қоракўл тери тайёрлаш планлари ошириб адо этилди, моллар туёғи анча кўпайди.

* * *

КПСС Марказий Комитетининг 1973 йил декабрь ойида бўлиб ўтган Пленумида таъкидланганидек, қишлоқ хўжалигини интенсивлаштиришнинг асосий йўлларидан бири қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш, концентрациялаш, замонавий, индустрлаш негизга ўтказишдан иборатдир. Республикада бу соҳада бирмунча ишлар қилинмоқда, қишлоқ хўжалигини ихтисослаштириш программаси планли равишда амалга оширилмоқда.

Ихтисослаштириш ва концентрациялаш ягона тўғри йўл эканлиги шубҳасиздир. Биз қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини хўжаликлараро ихтисослаштириш ва концентрациялаш асосида қайта қуриш ишларини бундан буён ҳам партиямиз Марказий Комитети тавсия этаётганидек актив давом эттиришимиз керак.

Ўтган йили деҳқончилик маданиятини оширишга алоҳида аҳамият берилди. Агротехника ва мелиорация тадбирлари анча сифатли, ўз муддатларида ўтказилди. Пахта-беда алмашлаб экишни жорий этиш йўлидан борилди. Пахта майдонларининг 70 процентига вилтга чидамли, юқори ҳосил берадиган янги чигит навлари экилди.

Беш йилликнинг уч йилида колхоз ва совхозлар 46 мингтадан кўпроқ трактор, 11 мингтадан зиёд пахта териш машиналари, 2.250 та ғалла комбайнлари ва жаъми 450 миллион сўмлик бошқа кўпгина қишлоқ хўжалик техникаси олишди. Бу эса механизация даражасини ошириш, прогрессив усулларни кенг қўлланиш, дала ишлари сифатини яхшилаш, муддатини қисқартириш имконини берди.

Республика колхоз ва совхозларида 1973 йилда меҳнат унумдорлиги 5,8 процент ошди. Кўпгина хўжаликлар маҳсулот таннархини арзонлаштиришга, ишлаб чиқариш рентабеллигини ўстиришга эришдилар.

«Узсельхозтехника» органлари техника тараққиётини жорий қилиш, қишлоқ хўжалигини техника, турли-туман ўғитлар, гербицидлар ва бошқа моддий-техника ресурслари билан таъминлаш, колхоз ҳамда совхозларга техника ремонтида хизмат кўрсатишни яхшилаш бўйича анча ишларни бажардилар.

Матбуот кооперацияси, тайёрлов ташкилотларининг коллективлари ва система хизматчилари ҳам яхши ишладилар.

Сув хўжалиги ташкилотлари қишлоқ хўжалигини янада ривожлантиришга муносиб ҳисса қўшдилар. Уч йил давомида 220 минг гектар суғориладиган майдон ўзлаштирилди, 362 минг гектар ернинг мелиоратив ҳолати яхшиланди, 179 минг гектар майдон капитал текисланди. Аввалдан суғориб келинаётган 293 минг гектар ернинг сув таъминоти оширилди, 960 минг гектар яйловга сув чиқарилди.

Пахтакор республикаларнинг анъанавий социалистик мусобақаси 1973 йилги топшириқларни муваффақиятли бажаришда муҳим аҳамиятга эга бўлди.

Ўзбекистон ССР чорвачилик бўйича ҳам, деҳқончилик бўйича ҳам Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида ғолиб чиқиб, КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Қизил байроқлари билан мукофотланди. Чорвачилик бўйича Андижон, Қашқадарё, Тошкент областлари ва 10 та район Иттифоқ Қизил байроқларини олишга муваффақ бўлдилар. Деҳқончилик бўйича эса бундай байроқлар Қорақалпоғистон АССРга, Андижон, Сирдарё областларига, 14 район, 4 колхоз ва 2 совхозга берилди.

1973 йил якунлари бўйича республика Қизил байроқлари пахтачиликда ҳамда деҳқончиликнинг бошқа соҳаларида юқори кўрсаткичга эришган Наманган, Самарқанд, Сурхондарё, Фарғона, Хоразм областларига, 12 район, 23 хўжаликка, чорвачиликни ривожлантиришдаги муваффақиятлари учун Қорақалпоғистон АССР, Наманган, Самарқанд, Сурхондарё, Фарғона областларига ва 11 та районга берилди.

Ғоят катта зафарларга эришган қишлоқ хўжалиги ходимларидан 29 кишига 1973 йилда Социалистик Меҳнат Қаҳрамони юксак унвони берилди, 15 мингдан ортиқ киши эса СССР орден ва медаллари билан мукофотланди.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев пахтакор республикалар партия-хўжалик активи йиғилишида, шунингдек, Ўзбекистон ССРга Халқлар дўстлиги орденини топшириш чоғида сўзлаган нутқларида бизнинг ютуқларимизни юксак баҳолаш билан бирга, республика ишлаб чиқарувчи кучларини янада тез ривожлантириш соҳасида бир қатор муҳим вазифаларни белгилаб берди ва ҳаққоний мулоҳазалар билдирди.

Республика партия ва совет органлари, министрлик ва идоралари шу вазифаларни ҳал қилиш йўлларини эътибор билан ўрганиб, ерларни мелиорациялашни, ирригация ишларини кучайтириш, пахта, дон, мева, сабзавот етиштиришни кескин кўпайтириш, чорвачиликни янада юксалтириш, саноатни, капитал қурилишни тараққий эттириш тадбирларини тузиб чиқдилар.

* * *

Совет халқи КПСС Марказий Комитетининг 1973 йил декабрь Пленуми қарорлари, ўртоқ Л. И. Брежневнинг ана шу пленумда сўзлаган катта нутқи билан қуролланган ҳолда беш йилликнинг тўртинчи йилига қадам қўйди. Ўртоқ Л. И. Брежневнинг Пленумдаги нутқида келтирилган қоида ва хулосалар. Пленум қарорлари совет кишилари томонидан партиямиз XXIV съезди ленинча йўлини амалга оширишнинг тимсоли сифатида қабул қилинди.

КПСС Марказий Комитети ўзининг партияга, совет халқига Мурожаатида озроқ чиқим қилиб кўпроқ, яхши сифатли маҳсулот бериш вазифасини қўйди ва қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари 1974 йилда ўз муваффақиятларини янада мустаҳкамлайдилар, маҳсулот етиштириш ва тайёрлашни кўпайтириб, она-Ватанни қувонтирадилар, деб ишонч билдирди.

Биз бу йил давлатга камида 5 миллион тонна «оқ олтин» сотишимиз керак. Бу батамом реал вазифа бўлиб, уни бажариш учун пахтачиликда жуда кўп имконият ва резервлар бор.

Қолоқ бригадалар ва хўжаликларни илғорлар даражасига етказиш пахта етиштиришни кўпайтиришдаги энг катта резервдир. Ўтган йили Бухоро областида, Ғаллаорол, Олтиариқ, Бағдод районларида, 168 колхоз ва 24 совхозда пахта тайёрлаш плани бажарилмай қолди. Хўш, бундай аҳволнинг сабаби нимада? Бухоро области, юқорида номлари кўрсатилган районлар ва хўжаликларда планнинг бажарилмаганлигини қандай изоҳлаш мумкин?

Аввало шуни айтиш кераккки, кўп жойларда деҳқончилик маданияти пастлигича қолмоқда, агротехника талаблари қўпол равишда бузилмоқда, мелиорацияга, комплекс механизацияга етарли эътибор берилмаяпти, меҳнат интизоми бўшаштириб юборилмоқда, раҳбарлар ва мутахассислар ишнинг бориши устидан қатъий назорат ўрнатишмаган.

Илғор хўжаликларда чигит экиш 5-7 иш кунида, яганалаш 7-8 кунда, биринчи ишлов бериш 10-12 кунда ўтказилаётган бир пайтда, айрим колхоз ва совхозларда бу ишлар кечиктириб юборилмоқда. Чигит экиш муддатларини ҳаддан ташқари чўзиб юбориш ниҳолларнинг сийраклашиб қолишига, гектарнинг тўла бўлмаслигига, ҳосилнинг кеч етилишига, ниҳоят ҳосилдорликнинг пасайишига ва пахтанинг сифати ёмонлашувига олиб келади.

Пахта ҳосилдорлигини оширишнинг муҳим омилларидан бири минерал ўғитлардан унумли фойдаланишдан иборатдир.

Кейинги йилларда пахтачиликни ривожлантиришда чигитнинг вилтга чидамли «Тошкент» навлари ва С-6030 нави қанчалик катта аҳамиятга эга бўлганлиги сизларга маълум. Бу вазифани ҳал этишда селекциячи олимлар катта роль ўйнади. Бу навларни тезроқ кўпайтиришда селекционерларга кўпгина қишлоқ хўжалиги мутахассислари ва раҳбар ходимлар ҳам амалий ёрдам кўрсатганликларини алоҳида таъкидлаш керак. Бизнинг вазифамиз янги навларнинг агротехникасини яхшироқ ўзлаштиришдан, ҳар гектар майдондан олинадиган ҳосилни тобора кўпайтиришдан иборат. Пахта уруғчилиги соҳасидаги ишларни бундан буён ҳам давом эттириш зарур. Селекция ишларини бутун чоралар билан активлаштириш, олимларнинг куч-ғайратларини **бирлаштириш,** уларнинг диққат-эътиборини ғўзанинг касалликларга чидамли, мўл ҳосил берадиган, толаси бақувват ва сифатли навларини яратишга қаратиш лозим. Шу билан бирга, пахта уруғчилиги ишларини такомиллаштириш, янги навларни кўпайтиришни тезлаштириш ва **уруғлик фондининг** сифатини яхшилаш талаб этилади.

Пахтачиликни янада ривожлантиришнинг туб масалаларидан бири меҳнат унумдорлигини ошириш ва маҳсулот таннархини арзонлаштиришдан иборат. Техника тараққиётини ҳар томонлама жадаллаштириш — бунга эришишнинг йўлидир.

Республикада пахтачилик учун янги техникани вужудга келтириш, уни ишлаб чиқаришни ташкил этиш ҳамда пахтачиликка жорий этиш бўйича ҳам катта ишлар амалга оширилди.

Бироқ бизда шундай хўжалик раҳбарлари ва мутахассислари ҳам борки, улар илғор технология талабларини қўпол равишда бузишга йўл қўймоқдалар. Бундай колхоз ва совхозларда машиналар бажариши мумкин бўлган ишлар ҳам қўлда бажарилмоқда. Бунинг оқибатида бир центнер пахта етиштиришга сарфланаётган харажатлар ошиб кетмоқда.

Пахтачиликда техника тараққиётининг асосий шартларидан бири йиғим-терим ишларини комплекс механизациялаш бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади. Юқорида кўрсатиб ўтганимиздек, бу муҳим ишда жиддий муваффақиятлар қўлга киритилди. Лекин, афсуски, баъзи раҳбарлар ва мутахассислар бу масалада қуруқ гапдан амалий ишга ҳали ҳам ўтмаётирлар.

Республикамиз механизаторлари ва пахтакорлари бу йил машиналар билан камида 3 миллион тонна «оқ олтин» териш, йиғим-терим ишларида комплекс механизацияни кенг қўлланишдек юксак мажбурият олдилар.

Шунинг учун ҳам прогрессив технологияни йиғим-терим ишларига кенг жорий этиш, шу йилнинг ўзидаёқ 800 минг гектар майдондаги ҳосилни асосан қўл кучи ишлатмасдан йиғиб-териб олишимиз зарур. Бунинг учун мўл ҳосил етиштиришимиз, пахтанинг эртароқ очилишини таъминлашимиз, далаларда бирорта ҳам бегона ўтнинг ўсишига йўл қўймаслигимиз, техника воситаларини **тахт қилиб қўйишимиз,** барча агрегатларнинг икки сменада ишлаши учун етарли миқдорда кадрлар тайёрлашимиз, дефолиацияни ўз вақтида, юқори сифатли ўтказишимиз керак. Механик-ҳайдовчиларга унумли меҳнат қилишлари учун қулай шарт-шароитлар яратиб бериш ҳам ғоят муҳим аҳамиятга эга.

Мамлакатимиз қишлоқ хўжалигининг асосий вазифаси **дон етиштиришни бутун чоралар билан кўпайтиришдан иборат.** Республикамиз ғаллакорлари ҳам ана шу ишга катта ҳисса қўшишлари керак. Бу йил биз ялпи дон етиштиришни 2 миллион тоннага, шу жумладан шоли етиштиришни 323 минг тоннага, маккажўхори дони етиштиришни 780 минг тоннага етказишимиз зарур.

Шундай қилиб, республикада маккажўхори дони етиштириш икки баравардан зиёдроқ кўпайтирилиши, дон учун маккажўхори экиладиган майдонлар 130 минг гектарга қадар кўпайтирилиши, ҳосилдорлик анча оширилиши лозим.

1974 йилда ҳам маккажўхори дони етиштиришни кўпайтиришда ихтисослаштирилган комсомол-ёшлар бригадалари зиммасига тушади. Шунинг учун бу бригадаларга зарур шарт-шароитларни яратиб бериш талаб этилади. Мўл ҳосил етиштириш бўйича анча тажриба тўпланган ҳозирги пайтда ҳар бир бригадада ишни шундай уюштириш кераккки, гектар ҳисобига олинадиган маккажўхори дони 70—80 центнердан кам бўлмасин.

Суғориладиган майдонлардан фойдаланиш самарадорлигини ошириш, дон етиштиришни кўпайтиришда такрорий экиш, аралаштириб экиш усуллари катта аҳамиятга эга, шу билан бирга бошоқли дон экинларидан ҳам мўл ҳосил олиш мумкин. Афсуски, барча хўжаликларда ҳали ана шу имкониятлардан тўла фойдаланилмаётир.

Биз баҳорикорликда дон етиштиришни кўпайтириш учун каттагина резервларга эгамиз. Бунинг учун илмий жиҳатдан асосланган шудгорлаш ва алмашлаб экиш системасини жорий этиш, минерал ва маҳаллий ўғитларни кўпроқ қўлланиш, ғаллазорларни химиявий усул билан бегона ўтлардан тозалаш, кузда ғалла экилган барча майдонларни ўз вақтида бороналашга эришмоқ зарур.

Ҳар бир раҳбар ва мутахассис пахтага нисбатан қандай муносабатда бўлса, дон етиштиришга ҳам худди шундай муносабатда бўлиши зарур. Республикамиздаги шароит ҳар бир хўжаликда дон экинларини ўстириш имконини беради.

1973 йилда мева, сабзавот, узум тайёрлаш 1970 йилдагига нисбатан қарийб икки баравар ошди ва 1 миллион 721 минг тоннага етди. Бироқ кўпгина хўжаликларда ҳосилдорлик пастлигича қолаётганлиги туфайли сабзавот, картошка, мева, узум етиштириш уч йиллик планлари бажарилмади. Бунинг сабаби шундаки, сабзавот ва полиз экинлари, картошка майда-майда карталарда етиштирилмоқда, боғ ва токзорлар кичик участкаларда жойлаштирилган.

Ҳар бир хўжаликда яқин фурсат ичида боғ ва токзорларга кўчат ўтказиш, қайта тиклаш, уларни тўлдириш тадбирлари тузиб чиқилиши, шу йилнинг баҳоридан бошлаб бу тадбирларни амалга оширишга киришмоқ зарур.

Сабзавот ва полиз маҳсулотлари етиштиришда қўл меҳнати ҳатто ихтисослаштирилган хўжаликларда ҳам кўп сарфланмоқда. Механизацияни жорий этиш ишларини ҳар томонлама кучайтириш, янги техникани, хусусан, мева, узум, сабзавот ва полиз экинлари маҳсулотини йиғиб-териб олишда ишлатиладиган техника воситаларини тезроқ яратиш зарур.

Ишлаб чиқилган тадбирларга кўра, шу йилнинг ўзидаёқ мева ва сабзавот етиштириш 3 миллион 370 минг тоннага етказилиши ёки 1973 йилдагига нисбатан 30 процент кўпайтирилиши керак.

Бу соҳадаги асосий вазифамиз ана шу синалган йўлдан бориб, 1974—1975 йилларда бу соҳа бўйича белгиланган ишлаб чиқариш планларини бажариш билан кифояланмасдан, ўтган уч йилдан қолган қарзни ҳам тўлдиришдан иборатдир.

Республика чорвачилигида янги босқич — чорвачиликни саноат негизига кўчириш даври бошланмоқда.

Чўчқани бўрдоқига боқувчи Сергелидаги комплекс яқин вақт ичида тўла қувват билан ишлайдиган бўлади. Тошкент областида 10 минг бош ёш қорамол боқиб семиртириладиган комплекслар қурилиши тамомланади. 1974—1975 йилларда республикада сут етиштирувчи 100 та саноат комплекси, Қорақалпоғистон АССРда чўчқа гўшти етиштирувчи комплекс, Бухоро, Қашқадарё, Самарқанд областларида бўрдоқичилик майдонлари қурилиши битказилади. Лекин кўпгина хўжаликларда майда фермаларнинг сақланиб қолаётганлиги илғор технологияни жорий этишга, оғир иш жараёнларини механизациялашга тўсқинлик қилмоқда.

Чорвачилик фермаларида механизациялаш даражаси ҳали ҳам паст. Ўрнатилган ускуналарнинг кўпчилиги ишлатилмаётир. Бу камчиликларнинг ҳаммасини тезроқ тугатишимиз, наслчилик ишларини, чорва молларни кўпайтириш, озуқа базасини мустаҳкамлаш чораларини кўришимиз керак.

Кейинги йилларда республикада етарли миқдорда дағал хашак ва ширали озуқа тайёрланмоқда, унинг сифати яхшиланмоқда. Эндиги вазифа озуқани тайёрлаш, сақлаш ва молларга бериш пайтида унинг сифати бузилишига, тўйимлилик даражаси пасайишига йўл қўймасликдан иборатдир. Ҳар бир озуқа бирлиги молларни семиртиришга, маҳсулдорлигини оширишга хизмат қилиши керак.

Концентрат озуқа танқислиги сезилаётган ҳозирги пайтда дон, витаминли беда талқони тайёрлашни, Ўзбекистон ССР Тайёрлаш министрлиги корхоналарида ҳам, хўжаликларда ва хўжаликлараро бирлашмаларда ҳам омихта ем ишлаб чиқаришни кўпайтириш талаб этилади.

Ўртоқ Л. И. Брежнев пахтакор республикаларнинг партия-хўжалик активи йиғилишида сўзлаган нутқида бизнинг олдимизга республика эҳтиёжини тўла қондирадиган миқдорда чорвачилик маҳсулотлари етиштиришдек ғоят муҳим вазифани қўйди. Бу кўрсатмани бажариш мақсадида республикада чорвачиликни янада ривожлантириш, маҳсулот етиштиришни кескин кўпайтириш ҳисобига аҳолининг бу маҳсулотларга талабини тўлароқ қондириш тадбирлари ишлаб чиқилди. Шу йилнинг ўзидаёқ колхоз ва совхозларда гўшт етиштиришни 1973 йилдагига нисбатан 14 процент, сут етиштиришни 19 процент, тухум етиштиришни 24 процент, жун етиштиришни 2.300 тонна кўпайтириш мўлжалланмоқда. Шонли чорвадорларимиз ана шу муҳим топшириқни бажариш учун ҳамма чораларни кўрадилар, деб ишонамиз.

Республикада пиллачиликни ривожлантириш соҳасидаги имкониятлардан ҳали тўла фойдаланилмаётир.

Пилла қурти уруғи парваришини яхшилаш, илғорлар **тажрибасини кенг ёйиш — шу йилнинг ўзидаёқ камида 25 минг тонна пилла топшириш имконини беради.**

Қишлоқ хўжалигининг ҳар бир тармоғида қанчадан-қанча фойдаланилмаётган резервлар, имкониятлар бор. Бизнинг вазифамиз бир тармоқни иккинчи тармоққа қарама-қарши қўйиш кайфиятига барҳам беришдан, пахта, дон ва бошқа маҳсулотларни етиштиришни кўпайтириш резервларини қидириб топишдан, бу резервлардан моҳирона фойдаланишдан иборатдир. Шунга эришиш кераккки, деҳқончилик ва чорвачиликнинг барча соҳалари бир меъёрда ривожлансин.

КПСС Марказий Комитетининг 1966 йил май Пленумидан сўнг республикамизда янги суғориладиган ерларни ўзлаштириш, илгаридан фойдаланиб келинаётган майдонларнинг сув таъминотини ва мелиоратив ҳолатини яхшилаш бўйича катта ишлар қилинди. Бу ҳақда юқорида батафсил гапириб ўтган эдик. Шунингдек, тупроқни эрозиядан сақлаш, ердан имкони борича унумли фойдаланиш соҳасида бирмунча тадбирлар амалга оширилди. Бироқ бу ишларимизда ҳам камчиликлар оз эмас.

Ирригация қурилиши ишларини сифатсиз бажариш, бунинг оқибатида янгидан ўзлаштирилган катта-катта майдонлардан узоқ вақт фойдалана олмаслик ҳоллари учрамоқда. Ерларнинг бир қисми қишлоқ хўжалиги оборотидан чиқиб қолмоқда. Янги ерларни ўзлаштириш, ирригация-мелиорация иншоотларини вужудга келтириш ишларини уй-жой, маданий-маиший объектлар қурилиши билан қўшиб олиб бормаслик каби нотўғри услубга ҳали ҳам барҳам берилмаган.

Бундай камчиликларни тамомила йўқотишимиз, янгидан ўзлаштирилган майдонларга экин экишга тўсқинлик қилаётган етишмовчиликларга тезда барҳам беришимиз зарур.

Бу йил 111 минг гектардан кўпроқ янги ерларни ўзлаштириш, 116 минг гектар майдоннинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш, 85 минг гектар майдонни капитал текислаш кўзда тутилмоқда.

Сувдан тежаб-тергаб фойдаланиш, суғоришнинг прогрессив усулларини чуқур ўрганиш ва жорий этиш, ирригация-мелиорация ишлари самарадорлигини оширишга ёрдам берувчи ташкилий-техникавий тадбирлар комплексини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш талаб этилади.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев колхозчиларнинг Бутуниттифоқ III съездида сўзлаган нутқида бундай деган эди: «Ер — куч-қудратимиз ва бойлигимизнинг манбаидир... Ерни муҳофаза қилиш, унинг унумдорлигини ошириш қишлоқ хўжалигини янада ривожлантиришнинг мутлақо зарур шартидир». Биз бу кўрсатмага оғишмай амал қилишимиз керак.

Машина-ускуналардан юксак унум билан фойдаланиш асосида меҳнат унумдорлигини тўхтовсиз ошираётган, маҳсулот таннархини арзонлаштираётган колхоз ва совхозлар республикамизда оз эмас.

Бироқ кўпгина хўжаликларда техника воситаларидан қониқарсиз фойдаланилмоқда, уларнинг кунлик иш унуми пастлигича қолмоқда. Кўпгина хўжаликларда машина-трактор парки хизматидан фойдаланиш ўз ҳолига ташлаб қўйилган, техника воситалари майда-майда бригадаларга, звеноларга тарқатиб юборилган, уларнинг иши устидан тегишли назорат ўрнатилмаётир. Қишлоқ хўжалик техникасини, айниқса ўрим-йиғим машиналарини ремонт қилишда мавсумийлик ҳоллари тугатилган эмас.

Республикада ремонт ишларини ихтисослаштириш ва концентрациялаш соҳасида бирмунча тадбирлар амалга оширилди, тракторлар ҳамда двигателлар ремонтида янги стандарт ўзлаштирилди. Лекин баъзи ихтисослаштирилган корхоналарнинг иш ҳажми етарли бўлмаётир. Машина-трактор паркларига прогрессив-маҳсус техника хизмати кўрсатиш тартиби суст жорий этилмоқда.

Колхоз ва совхозлар техника хизмати пунктлари, саройлар, айвонлар, нефтебазалар қурилишига жуда кам маблағ ажратмоқдалар, бунинг устига, ажратилган маблағлардан ҳам қониқарсиз фойдаланилмоқда.

Кўпгина хўжаликларнинг раҳбарлари механизатор кадрлар тайёрлаш, уларнинг доимий ишлаб қолишларини таъминлаш ҳақида етарли ғамхўрлик қилмаётирлар. Механизаторларнинг сифат состави ҳам айниқса чорвачилик фермаларида талабга жавоб бермайди.

Кейинги йилларда қишлоқда капитал қурилиш кўлами анча кенгайди. Беш йилликнинг уч йили давомида қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга 4,3 миллиард сўм маблағ сарфланди. Бизда йирик сув хўжалиги объектлари, чорвачилик комплекслари, паррандачилик фабрикалари, теплица комбинатлари ва бошқа ишлаб чиқариш объектлари қурилиши ҳам кенг қулоч ёймоқда.

Марказлаштирилган сув таъминотига эга бўлган, газлаштирилган, канализация ўтказилган обод посёлкалар қурилиши планли равишда олиб борилмоқда. Шу беш йилликда 7 та колхозда экспериментал посёлкалар вужудга келтирилади. Буларнинг ҳаммаси қишлоқларнинг қиёфасини, колхозчилар, совхоз ишчиларининг турмуш тарзи ва даражасини ўзгартиришга ёрдам беради, қишлоқдаги турмуш шароитини шаҳардаги турмуш шароитига яқинлаштиради.

Бироқ капитал маблағлардан фойдаланишда ҳали кўпгина камчиликлар рўй бермоқда. Чала қурилишлар сони камаймаётир, капитал маблағлар ҳамиша ҳам энг муҳим, биринчи даражали объектлар қурилишига сарфланмоқда деб бўлмайди. Мактабгача болалар муассасалари, соғлиқни сақлаш объектлари, физкультура-спорт комплекслари етарли даражада қурилмаётир.

Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши олдига янги, ғоят масъулиятли талаблар қўйилмоқда. Ана шу катта вазифалар даражасида ишлаш учун хўжаликка янада малакали раҳбарлик қилиш услубини эгаллаш, экономика асосларини чуқур ўрганиш, иқтисодий рағбатлантириш усулларидан тўғри фойдалана билиш зарур. Эндиликда кўпгина раҳбарлар экономика масалалари билан малакали шуғулланмоқдалар ва бу ўзининг ижобий самарасини бермоқда. Лекин ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишга ҳамма жойда ҳам етарли эътибор берилаётир деб бўлмайди.

Бир қатор колхозларда даромадлар ҳали ҳам нотўғри тахсимланмоқда. Истеъмол билан жамғарма ўртасидаги мувозанат бузилмоқда. Истеъмол фондларининг асоссиз равишда кўпайтириб юборилиши колхозларнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлашга, ижтимоий ишлаб чиқаришни ривожлантириш суръатларига ва колхозчиларнинг турмуш даражасини оширишга тўсқинлик қилмоқда.

Хўжаликларда ички ҳисоб-китоб ишларини, меҳнатга ҳақ тўлаш ва уни ҳисобга олишни уюштиришда нуқсонлар оз эмас. Бригадаларда ишлаб чиқариш бригадалари ва сарф харажатларни ернинг унумдорлигини кўзда тутган ҳолда дифференциал тарзда тузиш яхши уюштирилмаган. Ҳисоб-китоблар ва иш якунлари планли равишда мунтазам олиб борилмайди.

Кўпгина бригада бошлиқлари ва ферма мудирлари ишлаб чиқаришни планлаштириш, хўжалик ҳисобининг асосий принциплари ҳақида аниқ тасаввурга эга эмас. Иқтисодий ўқиш ҳамма жойда ҳам конкрет вазифалар билан боғланган деб бўлмайди. Биз колхоз ва совхозларда иқтисодий ишларни анча яхшилашимиз зарур.

Колхозлар ва совхозлар, районлар ва областлар пахта, бошқа деҳқончилик ҳамда чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва давлатга сотиш бўйича бу йилги марраларни белгилаб олдилар.

Бу юксак мажбуриятларнинг муваффақиятли бажарилиши қишлоқ хўжалиги ва сув хўжалиги ходимларидан, республиканинг барча меҳнаткашларидан янада зўр уюшқоқлик кўрсатишни, юксак активлик, кўтаринкилик билан фидокорона ишлашни талаб қилади.

Давлатга қишлоқ хўжалик маҳсулотларини сотиш бўйича белгиланган планлар ва графикларни аниқ-пухта бажариш муқаддас қонун бўлиб қолиши керак. Яқин кунлар ичида қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари тайёрлаш биринчи квартал планларини муддатидан олдин бажариш бизнинг бурчимиздир.

Кўпгина хўжаликларнинг коллективлари кўклам-дала ишларига аллақачон пухта тайёргарлик кўриб қўйдилар. Бундай колхоз ва совхозларда баҳори дон, беда экиш тугалланмоқда, кўзилатиш кампанияси уюшқоқлик билан бошланмоқда. Бироқ айрим раҳбарлар кўкламга тайёргарликда етарли масъулият ҳис қилмаётирлар. Бу ишда жуда сусткашликка йўл қўймоқдалар. Хоразм области ва Қорақалпоғистон АССРдаги хўжаликларнинг кўпгина тракторлари, бошқа қишлоқ хўжалик техникаси ҳали ҳам ремонтдан чиқарилган эмас. Бу ерда ирригация-мелиорация тармоқларини тозалаш, ерларнинг шўрини ювиш бўйича кўп иш қилиниши керак. Хоразм, Сурхондарё областларида ва Қорақалпоғистон АССРда чигитни тозалаш ва дорилаш, уруғлик фондини тўла тайёрлаб қўйиш ишлари кечиктирилмоқда. Баҳорикорликдаги кузги дон майдонларини бороналаш ва озиқлантириш авж олдирилмаётир. Эртанги экинлар экиш, тутзорларни, боғ ва токзорларни ишловдан чиқариш суст бормоқда. Маҳаллий ўғит кам жамғарилган. Ҳашаротларга қарши профилактика ишлари кенг қулоч ёйдирилмаган.

Бу камчиликларнинг ҳаммасини тезроқ йўқотишимиз, чигит экишга намунали тайёргарлик кўришимиз, бу ишни қисқа муддатда, сифатли ўтказишимиз зарур.

Синоптикларнинг маълумотларига қараганда, бу йил сувнинг кам бўлиши кутилмоқда. Бу эса пахта ва бошқа экинлардан мўл ҳосил олиш соҳасидаги ишларимизни бирмунча қийинлаштиради.

Қишлоқда ташкилотчилик ва оммавий-сиёсий ишларни кенг авж олдириш — КПСС Марказий Комитетининг 1973 йил декабрь Пленуми қарорларини, КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаати муносабати билан олдимизда турган вазифаларни ҳар бир меҳнаткашнинг онгига сингдириш зарур. Социалистик мусобақани бутун чоралар билан кучайтириш, унинг оммавий ва таъсирчан бўлишига эришиш керак. Ҳар бир хўжаликда, бригадада, фермада мусобақа натижалари системали равишда якунланиши, илғорлар қўллаб-қувватланиши, рағбатлантирилиши, уларнинг тажрибаси оммалаштирилиши лозим. КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «1974 йилда деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотларини етиштириш ҳамда тайёрлашни кўпайтириш учун қишлоқ хўжалиги ходимларининг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини ўтказиш ҳақида»ги қарори биз учун ҳаракат программаси бўлиб қолиши зарур.

Ўртоқлар, республикамиз қишлоқ меҳнаткашлари беш йилликнинг белгиловчи, тўртинчи йилида партия ташкилотлари раҳбарлигида янада зўр ғайрат билан ишлайдилар. Ватанга камида 5 миллион тонна пахта, 2 миллион тонна дон топшириш, деҳқончилик ва чорвачиликнинг бошқа маҳсулотларини етиштириш ва давлатга сотишни янада кўпайтириш юзасидан олинган мажбуриятларни муваффақиятли бажариб, Ўзбекистон ССР ҳамда Ўзбекистон Компартиясининг шонли эллик йиллигини муносиб кутиб оладилар, деб қатъий ишонч билдиришга руҳсат этгайсиз. (**Қарсаклар**).

---

*) **Доклад тексти қисқартириб эълон қилинмоқда.**

СУНЪИЙ ҚУЁШ

МОСКВАДАН ХАТ

СССР Госстройи Москва қурилиш физикаси илмий-тадқиқот институти ходимлари учун бунинг ажабланарли ери йўқ. Улар энг ёрқин қуёш яратишга қодирдирлар. Ҳозир янги қурилишлар макетида шундай сунъий қуёшлар синаб кўрилмоқда. Бу макетлар эса яқин келажакда Ўзбекистон шаҳарлари, шунингдек, чет элларда қурилаётган йирик техника иншоотларини безайди.

Сунъий осмон гумбазлари остида сузиб юрувчи сунъий қуёш — қуввати жиҳатидан ноёб бўлган прожектор. Москва ва Ленинград қурувчилари тиклаган Тошкентнинг янги кварталлари макетида синаб кўрилди. Тошкент метроси станцияларини ёритиш ҳам шу ерда синовдан ўтди. Институт олимлари нималарни тадқиқ этмоқдалар, деган савол туғилиши табиий. Бу ерда кундузги ёруғлик янги бино кварталларида қандай тарқалади? Қуёш нурларининг кишилар ишлаётганда халақит бермаслиги, уларга ёрдамлашиши учун нима қилиш керак? Метро ёки музейларда ёритгичларни қандай тартибда жойлаштириш лозим? Бу масалалар кенг ўрганилмоқда. Институтнинг жаҳонда энг йирик ҳисобланган ёруғлик техника қурилмаси юқоридаги каби кўплаб саволларга жуда аниқ илмий жавоб бера олади.

Қурилиш ёритгичлари бўлими мудири М. И. Краснов шундай ҳикоя қилади:

— Қурилма бизни ўраб турган муҳитни кичик тасвирда ифодалайди. Унинг гумбазидаги «қуёш» айланиб юради ва уй-жой квартали ёки завод комплексини ёритади. Завод ёки квартал жойлашган доира шаклидаги майдон ер вазифасини бажаради. Сезгир приборлар— олимларнинг ўткир кўзлари ўрнини босади. Улар ўрганилаётган майдонни ёритишда юз бераётган энг кичик ўзгаришларни ҳам сеза олади. Бу эса биноларни қуёшга нисбатан қай ҳолатда қуриш ва унинг ичидаги сунъий ёритгичларни қандай жойлаштиришни аниқлаш имконини беради.

Тошкентнинг янги қурилишларидан ташқари Ленин комсомоли номидаги завод, КамАЗ корпуслари, Москвадаги 2-соат заводи, Братск ва Красноярск ГЭСларининг машина заллари, Лужникидаги стадион институт «осмони» остида синовдан ўтди.

Ҳа, ёруғликнинг фойдаси жуда катта. Ёритгичнинг тўғри ўрнатилиши меҳнат унумдорлигини оширади. Бу тажрибадагина эмас, ишлаб чиқаришда ҳам синаб кўрилган. Бунинг устига ёритгичларнинг қанча киловатт-соат энергияни тежашини айтмайсизми? Масалан, кўчаларга кўплаб ёритгичлар ўрнатиш мумкин. Бироқ жой нотўғри танланса, кўча яхши ёритилмайди. Ёритгичларнинг сони кам бўлса ҳам улар тўғри жойлаштирилса, кўчалар бир текис ёритилади. Бу борада Тошкент метрополитенини ёритиш жуда муваффақиятли чиққан.

Ёруғлик техникаси қурилиши бўлимининг мутахассислари кўпгина ишларни амалга оширдилар. Улар уй-жой бинолари типовой лойиҳаларининг кўпчилигини синаб кўришди. Уларнинг тавсиялари хонага камида уч соат давомида нурнинг тўғри тушишини таъминлайди. Органик шишадан тиниқ гумбазлар яратиш иши ниҳоясига етказилди. Бу гумбазлар ишлаб чиқариш корпусларида ёруғликни яхшилаш билан бир қаторда бинога соғлиққа фойдали ультра бинафша нурларни ўтишига ҳам имкон беради.

Яна бир иш — Давлат картиналар галереясининг Москвада қурилаётган янги биноси залларини моделлаштириш ҳам ниҳоясига етай деб қолди. Маълумки, қуёш нурининг картиналарга тўғри тушиши катта зарар етказади; ранглар софлигини йўқотади, оқаради, расмлар буришиб, ёриқлар пайдо бўлади. Янги бинога қуёш нури тушмайди. Шунга қарамай заллар нурга ғарқ. Бунга махсус ёритувчи шифтлар ёрдамида эришиш мумкин. Бундай шифтлар табиий ва сунъий ёруғликларни аралаштириб залларга ўтказади. Ёруғликнинг нормаси ҳар бир залга қараб алоҳида-алоҳида белгиланади.

С. БРАТУХИН,
Москва шаҳри.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.00— МОСКВА. 18.00 — ТОШКЕНТ. 18.05 — «Глобус» программаси. 18.35 — Телефильм. 19.00 — Цирк программаси. 19.30 — «Ахборот». 19.45 — Ўзбекистон қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг янги марралари. 20.05 — Ўн минут музика. 20.15 — «Ахборот». 20.35 — Концерт. 21.25 — МОСКВА. Спорт кўрсатуви. 24.00 — «Вақт». 00.30 — СССР халқларининг III қишки спартакиадаси. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 18.00 — МОСКВА. 18.30 — Кинофильм. 18.50 — Янгиликлар. 19.00 — СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси Б. Г. Афанасьев телетомошабинлар саволларига жавоб беради. 19.30 — Концерт. 20.00 — Телеспектакль. 21.25 — Кинокўрсатув. 22.20 — Бадиий фильм. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — Тошкент янгиликлари. 19.15 — Ҳужжатли фильм. 19.35 — Ўқув кўрсатуви. 20.00 — **Колумб изидан** (телефильмнинг 1-серияси). 22.30 — **Дипломлик Зозуля** (бадиий фильм).

ЎЗБЕКИСТОН АХБОРОТ

КЕЧАГИ ПОЧТАДАН

БАЛИҚЧИЛИК ХЎЖАЛИГИ

Тўкарсойнинг сувидан кўпдан буён фойдаланилмас эди. Жданов номли колхоз территориясидаги ана шу сойда балиқчилик хўжалиги ташкил қилиш учун 300 гектар ер ажратилди. Янги хўжалик Оққўрғон район балиқчилик комбинатининг филиали бўлиб, қурилиш ишлари шу комбинат маблағи ҳисобига бажарилади. 1980 йилга бориб бу хўжаликнинг майдони минг гектарга етказилади.

КОЛХОЗЧИЛАР УЧУН

Ленин орденли «Москва» колхози меҳнаткашларининг капитал қурилиш ишларига ажратган маблағи 2 миллион сўмдан ошди. Шу маблағ ҳисобига Бахмал районининг хушманзара еридан колхозчилар учун дам олиш уйи қуришга қарор қилинди. Москваликларнинг мусобақадошлари — Навоий номли колхоз меҳнаткашлари ҳам бу ташаббусга қўшилдилар.

Район капитал қурилиш бўлими бу икки колхозга ҳар бири юз ўринга мўлжалланган уч қаватли дам олиш уйлари лойиҳасини тавсия этди. Биноларнинг биринчи қаватида бассейн, душ, ванна ва бошқа даволаш хоналари, юқори қаватларда эса ётоқхоналар бўлади.

БАЛЛИ, МУЛЛАЖОН

Шаҳардаги Лермонтов номли мактабнинг 5-синф ўқувчиси Муллажон Расулов мактабдан қайтаётиб, автобус бекатида тушиб ётган бир даста пулни кўриб қолди. Пул ип билан боғланган эди. Муллажон тезда уйига етиб борди ва пул топиб олгани ҳақида дадасига айтди. У почта бўлимига хабар қилди ва ўғли топиб олган 850 сўм пулни давлат кассасига топширди.

ЎҚУВЧИЛАРГА ҒАМХЎРЛИК

Район хўжаликларининг мактабларга қилаётган оталиғи тобора яхшиланмоқда. Ҳозир райондаги Ленин орденли «Москва», Навоий номли, Ҳ. Олимжон номли колхозлар фермасида мактабларга машиналарда сут ташиб келтирилмоқда.

Бу сутлар район мактабларининг бошланғич синф ўқувчилари учун бепул берилаётир.

ИЛҒОРЛАР САЁҲАТИ

Яқинда Жиззах вокзалидан Ватанимиз шаҳарлари бўйлаб туристик поезд сафарга чиқди. Унда беш йилликнинг зарбдор йилида Бутуниттифоқ социалистик мусобақада ғолибликни эгаллаган район ва шаҳарнинг 180 илғор кишилари Жиззах — Москва — Одесса — Новороссийск — Севастополь — Ялта — Сочи — Сухуми — Ботуми маршрути бўйлаб «Грузия» теплоходида саёҳат қилишади.

Н. МИРЗАЕВ,
«Совет Ўзбекистони»нинг Жиззах области мухбири.

ЦИРК УСТАЛАРИ — КОЛХОЗДА

Хатирчи районидаги «Ўзбекистон» колхози клубида Тошкент цирк усталари ўз маҳоратларини намойиш қилдилар. Қизиқчилар Шаҳқулов ва Магидсон ўз чиқишлари билан, полвонлар эса маҳорати билан томошабинларни мамнун этишди. Цирк усталари районнинг Чкалов, Калинин, Куйбишев номли ва «Москва», «Партия XX съезди» колхозларида ҳам томоша кўрсатдилар.

М. СИДДИҚОВ.

ХАЛҚАРО ЛАГЕРДА

Яқинда ўзбекистонлик бир группа ёшлар Украинанинг Ужгород яқинидаги Верховине халқаро ёшлар лагерида дам олиб қайтдилар. Улар дам олиш кунларида Закарпатье область шаҳарлари бўйлаб сайр қилдилар. Дам олувчилар кўнгилли ҳордиқ чиқариб, сафардан бой таассурот билан қайтишди.

А. МАЪМУРОВ.

МУБОРАКЛИКЛАР МАМНУН

Қашқадарё область, Муборак посёлкаси шаҳарга қиёс қилгулик. Бу ердаги ўрта мактаб, қишки ва ёзги кинотеатрлар, болалар боғчалари, кўп қаватли бинолар поселка ҳуснига-ҳусн қўшиб турибди. Хонадонларга артезиан суви ҳамда табиий газ ўтказилган.

Яқинда «Каршинефтегазразведка» трестига қарашли «Муборак» нефть ва газ қидирув экспедициясининг ишчи-хизматчилари, инженер-техник ходимлари ва пармаловчиларнинг болалари учун 4 корпусдан иборат 150 ўринли болалар боғчаси қуриб берилди. «Дельфин» номини олган бу янги боғча кичкинтойларни бағрига олди.

М. КАРИМОВА.

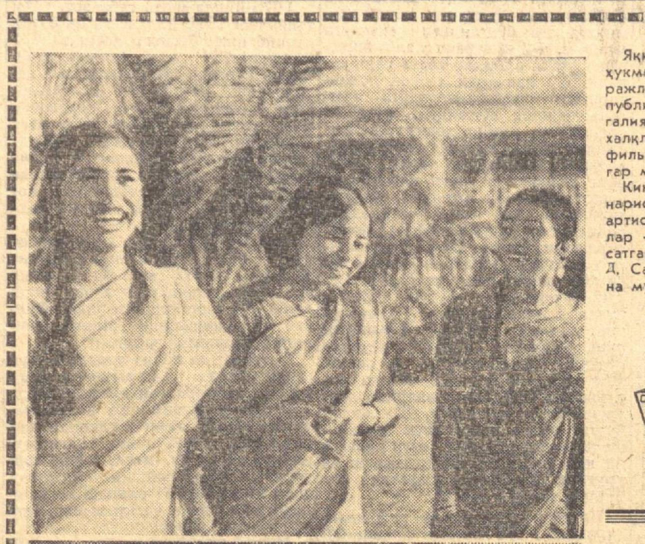

„ОЛТИН БЕНГАЛИЯ“

КИНО

Яқинда Иттифоқ томошабинлари ҳукмига ҳавола этилган тўла метражли, рангдор, ҳужжатли кинопублицистик қисса — «Олтин Бенгалия» хорижий мамлакатлар, халқлар ҳаётига бағишланган фильмларимиз шодасида жилвагар маржон бўлди.

Киноқисса муаллифлари — сценарист ва режиссёр, СССР халқ артисти М. Қаюмов, операторлар — Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби Т. Нодиров, Д. Салимов бизга дўст, яқиндагина мустақилликка эришган Бангладеш халқи, унинг кураш ва ғалаба йўли, матонати, тақдири билан совет томошабинларини таништиришдек олижаноб мақсадни кўзлаганлар. Халқнинг турмуш тарзи, меҳнати, қувонч ва ташвишларига дўст кўзи билан қараб, бу мамлакатда кўрган-кечирганларини ҳаққоний тасвирлашга ҳаракат қилганлар.

Фильм дастлабки кадрларданоқ Бенгалиянинг жонли манзаралари, эркпарвар халқнинг бугунги ҳаёти билан бизни таништиради. Режиссёр М. Қаюмов бу фильмда ҳам ўз услубига содиқ қолиб, халқ тақдирини ёрқин белгиловчи асосий момент, детални қидиради, уни кашф этади: жимирлаб турган сув тўлқинлари минг-минглаб қайиқчиларни оҳиста аллалайди. Улар шунчалик кўпки, санаган билан саноғига етиб бўлмайди. Ҳар бир бенгалликнинг ҳаёти сув билан, қайиқ билан чамбарчас боғланган. Улар тирикчилик манбаи, деҳқончилик асоси, оғирни енгил, узоқни яқин қилувчи восита. Мамлакатдаги ҳукмрон «Халқ лигаси» партиясининг рамзи ҳам қайиқча бўлганлиги тасодиф эмас. Миллий мустақиллик учун ҳаёт-мамот жанги кетаётган пайтларда моҳир сузувчилар, чапдаст эшкакчилар Ғарбий Покистондан келган қонхўр жазоловчиларнинг орқа томонига ўтиб, уларнинг ҳарбий кемаларини портлатиб, душманни доғда қолдириб, ғалабани таъминлашга катта ҳисса қўшдилар.

Мамлакат олдида турган вазифалар, ҳал қилиниши лозим бўлган муаммолар озгина эмас.

Халқ уруш туфайли издан чиққан хўжаликни тиклаш, кўприкларни тузатиш, йўл очиш, саноатни, қишлоқ хўжалигини оёққа турғизиш билан банд.

Сиз экранда қонли фожиалар, бошпана излаб Ҳиндистон чегарасидан ўтган қочоқлар, ҳарбий ёвузликларнинг ҳужжатли тасвирини кўрмайсиз. Буларнинг ҳаммасини республика Бадиий академиясининг президенти Зейнул Обиддин маҳорат билан ишлаган расмлардан англайсиз, ҳис қиласиз. Ана шу реалистик расмлари учун санъаткорнинг пайига тушиб, уни ўлдирмоқчи бўлганлар.

«Олтин Бенгалия» кино қиссасини кўрган ҳар бир томошабин ёруғ кунга чиққан халқнинг дўстлик ва биродарликка, оғир дамларда ёрдамини аямаган советлар диёрига нисбатан қизғин меҳр-муҳаббатига чуқур ишонч ҳосил қилади. Кино ҳужжатчилар СССР ва Бангладеш Халқ Республикаси халқлари ўртасидаги дўстона алоқалар ҳақида ҳам мукаммал ҳикоя қиладилар. Совет вертолётлари озиқ-овқат маҳсулотлари, кийим-кечак, дори-дармонларни мамлакатнинг бориш қийин бўлган районларига элтиб бермоқда. Бизнинг мамлакатимиз ёш республикага иқтисодий ёрдам кўрсатиб Горазалда иссиқлик электр станцияси қурилишига кўмаклашмоқда. Бенгалия кўрфазида совет денгизчилари бенгал балиқчиларига балиқ овлаш сирларини ўргатмоқдалар, тажрибаларини ўртоқлашмоқдалар. Мамлакатнинг бош сув дарвозаси — Читтагонг портини миналардан тозалаш, сувга чўккан кемаларни қутқаришда ҳам совет мутахассислари жонбозлик кўрсатдилар.

Фильмда Шайх Мужибур Раҳмоннинг 1972 йил март ойида бизнинг ватанимизга қилган дўстона сафари, унинг партиямиз ва ҳукуматимиз раҳбар арбоблари билан самимий учрашувлари ҳам ўз ифодасини топган.

Операторлар фильм воқеалари, табиат манзаралари, тарихий обидаларни юксак маҳорат билан суратга туширганлар, танланган бенгал халқ куйлари унинг янада таъсирчан ва ифодали чиқишини таъминлаган. Фильм жамоатчилик кўригидан муваффақиятли ўтди. Иттифоқ экранларида кўрсатиш учун йўлланма олди.

Анвар КАРИМОВ.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 12/III да **Дон Карлос**, 13/III да **Майсаранинг иши.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 12/III ва 13/III да **Абу Райҳон Беруний**, 14/III да **Комиссия** (премьера).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 13/III да **Жон қизлар**, 14/III да **Фарғона тонг отгунча.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — ҚОЗОҚ ДАВЛАТ ЦИРКИ АРТИСТЛАРИНИНГ ГАСТРОЛЛАРИ (19.30).

КИНО

Масканимиз шу ер — «СПУТНИК» (жуфт соатларда), САНЪАТ САРОЙИ, «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Крепостной актриса — «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Санников ери — «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

Шаҳзода Баяя — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Мен севган ва унутмаган кишилар — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Тўртинчи қуёв — СОБИР РАҲИМОВ номли (кундуз ва кечқурун).

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА

14, 20 МАРТДА

Янги спектакль

Улмас УМАРБЕКОВ

«КОМИССИЯ»

2 пардали драма,

Саҳнага қўювчи режиссёр— Б. ЙЎЛДОШЕВ.

Режиссёр ассистенти — М. АЗИМОВ.

Рассом — Г. БРИМ.

СПЕКТАКЛДА: СССР халқ артисти Ҳамза номли Ўзбекистон ССР Давлат мукофоти лауреати Н. РАҲИМОВ, Ўзбекистон ССР халқ артистлари: С. КАРИМОВА, Э. САДРИЕВА, Т. СУЛТОНОВА, Э. МУҲАММАДЖОНОВ, Ж. ТОЖИЕВ, Х. ХУЖАЕВ, М. ЮСУПОВ; Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар: М. ОРИПОВ, Р. ИБРОҲИМОВА, С. СОТИБОЛДИВА, Р. ҲАКИМОВ, Т. ХОНТУРАЕВ, Р. ЁҚУБОВ, Т. ЮСУПОВА; артистлар: Р. АВАЗОВ, М. АЗИМОВ, Қ. АБДУРАҲИМОВ, Г. ЗОКИРОВА, Ж. ЗОКИРОВ, Х. ИСМАТУЛЛАЕВ, Г. ИБРОҲИМБЕКОВА, Т. КАРИМОВ, Д. ИБРОҲИМОВА, Э. КОМИЛОВ, Т. МУМИНОВ, Х. НУРМАТОВ, Қ. САЪДУЛЛАЕВ, Ё. САЪДИЕВ, О. ҚОСИМОВ қатнашадилар.

Спектакль кеч соат 7 яримда бошланади.

Касса эрталаб соат 10 дан ишлайди.

Коллектив бўлиб кўриш учун заявкалар қабул қилинади.

ШАХМАТ

КУЧЛИЛАР ЧЕМПИОНАТИ

Республикамиз 50 ёшга тўлаётган юбилей йилида 39-чемпионат ўтяпти. Галдаги чемпионат иштирокчиларнинг саралиги билан авалгиларидан фарқ қилади. СССР халқлари VI спартакиадасига пухта тайёргарлик кўриш мақсадида республика шахмат федерацияси чемпионатларни шу йилдан бошлаб иккита, яъни олий ҳамда биринчи лигаларда ўтказишга қарор қилди. Олий лига мусобақаларига терма командага номзоди кўрсатилган шахматчилар киритилди. Чемпионлик учун бу сафар еттита спорт мастери ва саккизта энг кучли ёш мастерликка номзод ўзаро баҳс юритмоқдалар. Чемпионатнинг дастлабки куни Д. Қаюмов республика биринчиликларининг уч карра ғолиби, спорт мастери Л. Масловга қарши ўйинда ҳужумни кучайтириш мақсадида сипоҳ қурбон қилишдан ҳам тоймади. Аммо икки отнинг энг керагини олиб қолиш ўрнига уни бериб янглишди. Ҳужуми аста сўна борган Қаюмов пировардида қилмишига яраша «жазоланди».

Олмалиқлик мастерликка номзод В. Аъзамов худди шунга ўхшаш тарзда Е. Мухинга ютқазиб қўйди. Унинг укаси Г. Аъзамов эса А. Мкртичянни ютиб, «оилавий ҳисобни» тенглаштиришга муваффақ бўлди. А. Хан — Г. Борисенко ва С. Пинчук — А. Грушевский учрашувларида томонлар дурангга имзо чекдилар. В. Манин — Л. Басс ва М. Рудерфер — Л. Григорьян ўйинлари беш соатдан кейин ҳам бир ёқлик бўлмади.

Иккинчи турда фарғоналикларнинг омади юришди: В. Манин В. Аъзамовни, А. Хан эса Л. Бассни мағлубиятга учратди. Таниқли спорт мастери Л. Григорьян шу куни тажрибали Е. Мухинни енгиб чиқди. Логинов билан Г. Аъзамов, Мкртичян билан Рудерфер ўйинлари дуранг бўлди. 5-турдан кейин Григорьян 3,5, Г. Аъзамов, Пинчук, Манин, ва Хан 2,5 очко билан олдинда боришяпти. Чемпионатда кураш кундан-кунга қизғин тус олмоқда. Мусобақалар республика шахмат-шашка клубида ўтяпти.

М. МУҲИДДИНОВ,
мусобақа бош судьяси.

ХУШХАБАРЛАР

ТЕРМИЗ. Қўриқдаги Гагарин районининг маркази — Комсомолсбод посёлкасида мингта номерли автомат телефон станция монтаж қилинди. Бу— Сурхондарёда координат типидаги иккинчи автомат телефон станцияси. Денов шаҳрида бундан уч йил муқаддам ўрнатилган биринчи станция ҳозир кенгайтирилмоқда. Йил охирига бориб станциянинг қуввати икки баравар ортади.

* * *

ҚАРШИ. Қарши бинокорлик материаллари комбинатида керамзит буюмлар ишлаб чиқарадиган завод қурилиши бошланди. Корхона йилига 171 минг тонна маҳсулот ишлаб чиқаришга мўлжалланган. Янги корхона Қарши даштидаги янги совхозларнинг бинокорларини маҳсулот билан таъминлайди. Заводни 1976 йил январь ойида ишга тушириш кўзда тутилмоқда.

* * *

НУКУС. Ирригация бўйича давлат махсус конструкторлик бюросининг Қорақалпоғистон базаси комплексига юз гектар майдон ажратилган. Бу майдонда суғориш системалари, насос станциялари, сунъий ёмғир ёғдириш машиналари, пахта, шоли ва бошқа экин экиладиган ерлар бўлади. Бу ерда янги техникани намойиш қиладиган павильонлар, автоном республика деҳқонларининг ютуқларини кўрсатувчи заллар ҳам бўлади. Базани қуришга киришган «Каракалпакирсовхозстрой» трестининг 26-кўчма механизациялашган колоннаси базанинг биринчи навбатини Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 50 йиллигигача топширишга аҳд қилди.

* * *

БУХОРО. Бухоро вино заводининг «Буаки» маркали виносига давлат Сифат белгиси берилди. Бу корхона усталари 24 хил вино ишлаб чиқаришмоқда. Коллектив вино қуйишнинг конвейер линияларини жорий этиш ва технологияни такомиллаштириш туфайли беш йилликнинг тўртинчи йили топшириғини муддатидан бир ой илгари бажариш мажбуриятини олди. (ЎзТАГ).

ФАН ОЛАМИДА

ШИФОБАХШ ЗАҲАР

Совет Иттифоқида биринчи марта Ўрта Осиё кўзойнакли илони заҳарининг тузилиш сири очилди. Илоннинг заҳари— 62 та аминокислота қолдиқларидан иборат оқсил молекуласи экан. Аминокислоталар — ҳар қандай оқсил молекуласини ҳосил этувчи «ғиштлардир». Ҳамма гап шу ғиштларнинг жойлашишига боғлиқ. Организмга ҳаётий зарур аминокислота комбинацияларидан бири ўша организмнинг ўзини бир неча дақиқада ўлдиришга қодир эканлиги аниқланди.

Олимлар илоннинг заҳри асаб системасини фалаж қилиб қўйишини илгари ҳам билишарди. Аммо, шу даҳшатли ҳодиса механизми номаълум бўлиб келар эди. Эндиликда у ҳам аниқланди. Организмга тушган заҳар синапсиларни — нерв мускул билан боғланадиган участкаларни ишдан чиқаради. Шундан кейин нерв импульси бояги жароҳатланган синапс орқали ўтолмайди ва миянинг қисқариш тўғрисида берган сигналини мускулга етказа олмайди. Натижада организм фалаж бўлиб қолади.

Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг маълумотларига кўра, ҳар йили жаҳонда заҳарли илон чақишидан 500 мингга яқин киши азият чекади, шулардан 30-40 минги нобуд бўлиб туради. Масалан, инфаркт ёки ракдан нобуд бўлувчиларга нисбатан унча кўп киши нобуд бўлмас экан дейувчилар ҳам бўлиши мумкин. Лекин ҳатто бир кишининг ҳаёти ҳам бебаҳодир. Кўзойнакли илон заҳарининг таъсир этиш механизмининг очилиши эса, келажакда илон заҳарига қарши янада ўткир зардоблар олиш методи ишлаб чиқилишига имкон беради.

Энди илон заҳари биохимик қўлида организмнинг айрим системалари ва хужайралари тўғрисида маълумот келтирувчи кучли бир қуролга айланади.

Бу борадаги ишлар 1966 йил Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг биохимия институтида бошланганди. Унга Ўзбекистон Фанлар академиясининг академиги, Ленин мукофотининг лауреати Ё. Х. Тўрақулов билан профессор Д. Н. Соҳибов раҳбарлик қилдилар.

Биология фанлари кандидатлари Б. М. Сорокин ва Л. Я. Юкенльсон кўзойнакли илон заҳарини ташкил этувчи мураккаб аралашманинг нозик тузилишини очиб берувчи тадқиқотларни ўтказдилар. Биология фанлари доктори Б. О. Тошмуҳамедов заҳар таъсир механизмини очиб берувчи ишларни муваффақиятли олиб борди. Ниҳоят, В. М. Сорокин москвалик ҳамкасблари ёрдами билан молекула сирини очди.

Биофизик лабораторияга бошчилик қилаётган Бек Ойбекович Тошмуҳамедов эндиги қилинадиган ишлар тўғрисида гапириб берди. Ҳозир унинг раҳбарлигида чаён заҳари устида иш олиб борилмоқда. Бу ишда ўша коллектив қатнашмоқда.

Чаён заҳрида ҳам, — деди олим — кўзойнакли илон таъсирига ўхшайдиган токсинлар бор. Лекин чаён заҳарида уч хил токсин бўлиб, бири фақат иссиқ қонлиларни жароҳатлайди, иккинчиси фақат ҳашаротларни, учинчиси фақат қисқичбақасимон мавжудотларни жароҳатлайди. Чаён энг қадимги ҳайвонот турларидан бири сифатида табиатда бирин-кетин вужудга келган турли душманларга қарши мос қуролини секин-аста вужудга келтириб борган бўлса эҳтимол. Чаён заҳаридан ҳам биохимик восита сифатида фойдаланиш мумкин.

Агар биз чаён заҳаридаги фақат ҳашаротларни нобуд қиладиган қисмининг сирини очиб, уни сунъий равишда тайёрлаш йўлини билиб олсак, қандай истиқболлар келтиришини ўйлаб кўринг. Ўшанда биз табиатнинг бошқа муҳитга мутлақо зарарсиз, аммо ҳашаротларнинг ўзинигина қирадиган бир ажойиб воситасига эга бўлган бўлур эдик.

Институтдагилар,— деб ёзади ЎзТАГ мухбири Ю. Кружалин, — чаён заҳари устидаги ишлар тезроқ ва самарали борса керак, деб кутмоқдалар. Илон заҳари устида орттирилган тажрибалар қўл келади, албатта.

В. И. Ленин номли Меҳнат Қизил Байроқ орденли Тошкент Давлат университетининг ректорати, партия комитети, геология факультети ва жамоат ташкилотлари Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан ва техника арбоби, университетнинг энг кекса ўқитувчиси ва асосчиларидан бири, доцент

Юлия Михайловна ГОЛУБКОВАнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳуманинг оила аъзоларига таъзия изҳор этадилар.

В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университети ректорати, партия ва касаба союз комитетлари ҳамда журналистика факультети коллективи доцент А. Қ. Қулжоновга отаси

Қулжон ҚОРАБОЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

Редактор ўринбосари
Х. ЕДГОРОВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 ✻ ТЕЛЕФОНЛАР Эълонлар — 338142, коммутатор — 330249 дан 330258 гача

Р. 03299. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. № 59.